

جلسه اول ۲۱ بهمن ۱۳۹۴

چهارشنبه، ۲۸ بهمن ۱۳۹۴

۱۰:۰۶ ق.ظ

خانواده دوست بودن:

دختر باید در مباشرت بی حیا باشد و بیشتر وقت خود را در خانه بگذراند و به مدیریت خانه پردازد.

زن بهتر است خانه دار باشد یا اینکه حداکثر ۲/۵ روز در خارج از خانه مشغول باشد.

دلایل زنان برای اشتغال:

۱. ضرورت مالی
۲. ضرورت شغلی
۳. پرستیژ اجتماعی
۴. استقلال مالی
۵. احساس پوچی در خانواده

از بین این دلایل، تنها دلایل اول و دوم قابل قبول است. مثلاً خانواده از نظر اقتصادی ضعیف است و زن مجبور می شود به علت ضرورت مالی مجبور می شود که خارج از خانه کار کند یا اینکه زن رشته پرستاری خوانده است و ضرورت شغلی او ایجاب می کند که خارج از خانه کار کند.

الرجال قوامون على النساء

*نکته: استقلال مالی زن منجر به نافرمانی از شوهر می شود و دیگر زن به حرف شوهر گوش نمی دهد. (طبق حدیثی از پیامبر در نهج الفصاحه) ممکن است با استقلال مالی زن، مرد در هنگام خرید کردن شکسته و سرافکنده شود مثلاً مرد نتواند درخواست زن را پاسخ دهد و زن با درآمد خودش آن چیز را بخرد.

چند نوع زوجین در قرآن:

۱. مرد خوب، زن خوب:

مانند: امیرالمؤمنین و حضرت زهرا (سلام الله علیهما)

«مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ» (۱۹/الرحمن)

۲. مرد خوب، زن بد:

مانند: نوح و لوط و زنانشان

«ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِلَّذِينَ كَفَرُوا امْرَأةً نُوحٍ وَامْرَأةً لُوطٍ» (تحریم/۲۶۱)

۳. مرد بد، زن خوب:

مانند: فرعون و آسیه

«و ضرب الله مثلاً للاتی آمن امراء فرعون» (تحریم/۱۱)

۴. مرد بد، زن بد:

مانند: ابولهب و زنش

«تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ... وَامْرَأَتُهُ حَمَّالَةَ الْحَطَبِ» (مسد/۱ و ۴)

جلسه دوم ۲۸ بهمن ۱۳۹۴

چهارشنبه، ۲۸ بهمن ۱۳۹۴

۱۰:۱۴ ق.ظ

لغزشگاه‌های زندگی:

۱. توقعات بی جا

• آیات و احادیث

آیه لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا

و رفعنا بعضهم فوق بعض

وَلَوْ لَا أَنْ يَكُونَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً لَجَعَلْنَا لِمَنْ يَكْفُرُ بِالرَّحْمَنِ لَبُيُوتِهِمْ سُقْفًا مِنْ فِضَّةٍ وَمَعَارِجَ عَلَيْهَا يَظْهَرُونَ * وَلِبُيُوتِهِمْ أَبْوَابًا وَسُرُورًا عَلَيْهَا يُتَكَبَّرُونَ * وَزُخْرُفًا وَإِنْ كُلُّ ذَلِكَ لَمَّا مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةُ عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُتَّقِينَ (زخرف/۳۳-۳۵)

اگر تمکن کفار از مواهب مادی سبب نمی شد که همه مردم امت واحد گمراهی شوند ما برای کسانی که کافر می شدند خانه‌هایی قرار می دادیم با سقفهایی از نقره و نردبان‌هایی که از آن بالا روند!

و برای خانه‌های آنها درها و تخت‌هایی (زیبا و نقره‌گون) قرار می دادیم که بر آن تکیه کنند. و انواع وسائل تجملی، ولی تمام اینها متاع زندگی دنیاست و آخرت نزد پروردگارت از آن پرهیزگاران است.

کلم الناس علی قدر عقولهم (غررالحکم، ج ۱، ص ۱۷۶)

أَنَا أَمْرُنَا مَعَاشِرَ الْأَنْبِيَاءِ بِمُدَارَاهِ النَّاسِ، كَمَا أَمْرُنَا بِإِقَامَةِ الْفَرَائِضِ (کافی ج ۳، ص ۳۰۴ / امالی طوسی، ص ۵۲۱)

- اصل:

- امکانات مالی افراد در یک سطح نیست.

- ظرفیت انسان‌ها متفاوت است.

عوامل توقعات بی جا:

- تحریک و دو به هم زنی:

القا و تلقین اطرافیان و فضا سازی آن‌ها بسیار مؤثر است. اطرافیان با کلماتشان زن یا شوهر را متوقع بار می‌آورند.

- وعده‌های قبل از ازدواج:

صادقانه صحبت کنیم مثلاً اگر پدر تزریقاتچی است نگوییم پزشک است. باید حتماً صحبت کنیم و طرف مقابل را به خوبی بشناسیم. صادقانه درآمد و وضعیت خود را بگوییم و تا جایی که می‌توانیم قول به کسی ندهیم.

- عدم آشنایی با مشکلات یکدیگر:

مثال: زن اهل تفریح است و مرد اهل تحقیق است. مرد همواره ذهنی مشغول درس و تحقیق دارد و زن همواره به دنبال تفریح و بیرون رفتن باشد و گلایه کند که چرا شوهر من به من توجه نمی‌کند؟ راهکار: با یکدیگر حرف بزنند، مرد و زن از مواضع خود کوتاه بیایند. مرد ساعات بیشتری را به خانواده اختصاص دهد و زن توقعات خود را پایین بیاورد.

- آزمایش و اختبار:

مرد و زن همدیگر را امتحان کنند. طرف مقابل من برای من چقدر به من اهمیت می‌دهد و من را دوست دارد (توقع اختباری) آیا مرد حاضر است زن را به مسافرت ببرد یا چیزی برای او بخرد؟ چقدر خوب است که پول توجیبی ماهیانه‌ای به زن بدهید و حساب و کتاب آن را به خودش بسپارید.

- عدم درک و اطمینان به هم

تفاوت سنی و علمی: مثلاً مرد ۳۵ ساله است و زن ۲۰ ساله که در این مورد ارتباط برقرار کردن مرد با زن و مرد با اولاد بسیار سخت است.

مثلاً در جلسات خواستگاری، اعتماد به نفس داشته باشیم و تعارف نکنیم و از همان ابتدا اقتدار خود را نشان دهیم و بگوییم آیا شما شروع می کنید یا من شروع کنم؟

در همان ابتدا لازم نیست از ولایت فقیه شروع کنید بلکه از خودمان شروع کنیم و حساسیت های خودمان از بگوییم. مثلاً بفهمیم آیا طرف مقابل زود عصبانی می شود یا خیر؟ به نظم حساسیت دارد یا خیر؟ عزه الشئ بقله: عزت هر چیز به قله و کمی آن است پس رفت و آمد با خانواده ها را زیاد نکنید تا اقتدار شما شکسته نشود.

- خودخواهی:

ویژگی ششم خودخواهی است که طبق آیات قرآن چند نمونه وجود دارد که سه تای آن از بین رفتند:
نماد قدرت

أنا ربکم الأعلى: فرعون

نماد مالی:

أنا أوتیت علی علم عندی: قارون

أنا أكثر منک مالا و نفرا: یکی از دو برادری که باغی سرسبز داشت
شیطان:

أنا خیر منه خلقتنی من نار و خلقته من طین

خداوند:

لا اله الا انا فاعبدنی

دعواهای خود را خودتان حل کنید و به خانواده ها منتقل نکنید. سخن چینی مادر یا خواهر دختر می تواند یک خانواده را از بین ببرد. هیچ وقت شوهر روی زن دست بلند نکند و در نهایت هم نباید با شدت برخورد کرد. نباید عجلوانه عمل کرد بلکه سعی کنید همواره پختگی به خرج دهید مثلاً در نظر دادن دیرتر از بقیه نظر دهید.

- خستگی مفرط ناشی از کار:

مثال: مرد میوه‌هایی خراب را بعد از خستگی کار در خانه، به زن می‌رساند. دو رفتار عاقلانه و عجولانه داریم:

۱. بعد از شام و رفع خستگی شوهر، زن می‌تواند عطش شنیدن در شوهر ایجاد کند و بعد ماجرا را بگوید به نحوی که مرد بپذیرد مثلاً خودت زحمت کشیده‌ای، چرا میوه‌های خراب خریدی؟
۲. اینکه تا شوهر رسید زن شروع کند به نیش و کنایه زدن و شوهر عصبانی می‌شود و قهر می‌کند. نکته: بیشتر از ۳ روز قهر نکنید زیرا در حدیث آمده است که مؤمن بیشتر از سه روز قهر نمی‌کند.

- بی‌توجهی به آینده و عدم مسئولیت‌پذیری

مثال: حقوق خود را سر ماه تمام نکنید و با تدبیر در طول ماه خرج کنید. به آینده توجه کنید و پول پس‌انداز کنید و سعی کنید از خانواده مستقل باشید و از آن‌ها تقاضا نکنید. حتی شده با نان خشک زندگی کنید ولی نگذارید دیگران بفهمند.

خطرات توقع بی‌جا:

۱. نارضایتی از خدا و انبیاء:

تسلیم خدا نیست و بی‌تدبیری خود را به خدا نسبت می‌دهد. امام حسین به سختی‌های دنیا راضی بود چرا ما اینگونه نیستیم؟

۲. غم و اندوه دائمی:

کاراکتر من میدونستم در کارتون گالیور نمونه بارز اینگونه افراد است. حسرت اتومبیل مدل بالای دیگران را خوردن و ندیدن نعمت‌هایی که داریم. نباید خود را با دیگران مقایسه کنیم. طبق احادیث باید در مسائل مالی، خود را با پایین‌دست و در مسائل معنوی، خود را با بالادست مقایسه کنید.

۳. تحقیر نعمت:

چرا نعمت خدا را تحقیر می‌کنید؟ مثلاً این نان قابل شما را ندارد! این زنه که تو گرفتی؟! فلانی آدمه؟! نعمت‌های خدا را نمی‌توانید بشمارید مثلاً همین نعمت سلامتی

۴. حسادت:

حسادت ۱۰ قسم است که ۹ قسم آن مال علماست و در یک قسم دیگر نیز علما سهم دارند.

۵. تحریک سلیقه:

مثلاً تحریک دیگران برای عوض کردن پرده‌های اتاق چون با فرش ست نیست. اکثر دعواهای خانوادگی بچه‌بازی است.

۶. انحرافات جنسی:

کسی نیاز به ازدواج دارد ولی به‌گونه‌ای وانمود می‌کند، که نیازی ندارد. یا نیاز جنسی دارد یا ندارد؟ کسی که نیاز ندارد که مریض است. اگر نیاز دارد یا مشروع برطرف می‌کند یا غیر مشروع. غیر مشروع که از نظر دینی و عقلی قابل قبول نیست (استمناء- انحراف جنسی - ارتباط ضربدری - همجنس بازی) و اگر نمی‌توانی زن بگیری باید استعفاف داشته باشی.

۷. تأخیر در ازدواج:

عدم اعتماد راسخ به وعده‌های الهی، از عوامل اصلی است که مانع ازدواج به هنگام است. «یغنهم الله من فضله»

جلسه سوم ۵ اسفند ۱۳۹۴

شنبه، ۱ اسفند ۱۳۹۴

۰۸:۱۰ ق.ظ

راهکارهای مقابله با توقعات بی جا

۱. نگاه به بالادستی در مسائل معنوی و نگاه به پایین دستی در مسائل مادی:
اگر خودمان نماز شب نمی خوانیم، باید به کسانی برسیم که می خوانند و برای آن تلاش کنیم.
۲. یادآوری از گذشته خود:
به خودمان تذکر بدهیم که چه بودیم و کجا هستیم... آلم یجدک یتیم فآوی
۳. رفاه انسان ها سبب قرب نیست.
اگر ترس از این نبود که مردم به خداوند کافر بشوند، هرچه مردم کفرشان بیشتر می شد، از متاع دنیا بیشتر به آنان می دادیم.

نکات مهم برای خواستگاری:

۱. خساست به خرج ندهیم. دست خالی برویم. دسته گل و شیرینی بگیریم.
۲. خودمان به همراه خانواده برویم و دختر را ببینیم، نه اینکه اول خانواده برود بعد ما؛ زیرا به خانواده دختر برمی خورد.
۳. خانواده دختر را بی پاسخ نگذاریم و حتماً بعد از چند روز بگوییم که جلسه دوم خواستگاری داریم یا منصرف شده ایم.
۴. خوش تیپ باشیم و شیک و ساده و با ظاهری آراسته به خواستگاری برویم.
۵. حجب و حیا را در جلسه خواستگاری رعایت کنیم و خیره به دختر نگاه نکنیم.
۶. آغازکننده صحبت ترجیحاً پسر باشد. به اختصار جواب و به اختصار هم پاسخ دهید. (الرجال قوامون علی النساء یعنی قوام و مدیریت خارج خانه با مرد است ولی مدیریت داخل خانه با زن است).

سوالات خواستگاری:

۱. معرفی و بیوگرافی خود (سن، شغل، مدرک، اعضای خانواده، شغل والدین)
همه این‌ها در صورتی است که دختر جزء بستگان شما نباشد مثلاً از دخترخاله خودمان نپرسیم که دختر چندم خانواده است.
کلی گویی نکنید.
همواره پله یقینی را اول بگویید مثلاً من دانشجوی کارشناسی هستم و بعداً ارشد می‌گیرم.
۲. اگر بخواهید از نظر اعتقادی به خودتان نمره بدهید، چند می‌دهید؟ بحث مستحبات و زیارت و مرجع تقلید؟ (البته نحوه پرسیدن آن را می‌توانید به صورت دیگری تغییر دهید).
از این سوالات به سنخیت اعتقادی می‌رسیم. معمولاً اگر پدر و مادر، نمازخوان باشند، معمولاً فرزندان نمازخوان دارند. اگر دختر نماز نمی‌خواند یا سبک می‌شمارد، نباید با او ازدواج کرد. بحث پرداخت خمس و...
مثلاً دختر می‌گوید من اهل گشت و گذار نیستم و این یک محل تأملی است و ممکن است دختر گوشه‌گیر باشد و افسرده باشد.
مثلاً مرجع تقلید شما کیست؟ سیدصادق شیرازی!!!
۳. خط‌مشی کلی زندگی:
چه طرف متدین باشد چه نباشد حتماً این سؤال پرسیده شود.
مثلاً شرعیات مهم است ولی امروز نمی‌توان به آن پایبند بود (این نشانه خطر است).
از فرهنگ غرب در زندگی خود استفاده می‌کنید؟
سلیقه شخصی را در دین دخالت می‌دهید؟ (دین سلیقه‌ای نداریم!)
۴. میزان پایبندی به ارزش‌های فرهنگی:
در بستگان شما کسانی هستند که بحث محرم و نامحرم را رعایت می‌کنند یا خیر؟ اگر گفت بله می‌پرسیم اگر شما را به جمع خودشان دعوت کنند قبول می‌کنید؟ (جواب مهمی دارد).

اهل ماهواره هستید؟ (اگر گفت ماهواره هم چیزهای خوب دارد و هم چیزهای بد و ما از خوب‌های آن استفاده می‌کنیم محل تأمل است.)

۵. داشتن استقلال فکری (شما چقدر به نظر والدین خودتان اهمیت می‌دهید؟)

هدف، فهمیدن عدم دخالت یا دخالت دیگران در زندگی / دهن‌بینی و عدم دهن‌بینی
مثلاً اگر گفت که هرچه پدرم بگوید، عمل می‌کنم یعنی استقلال رأی ندارد.

۶. اهداف کلی زندگی تان (به چیزهایی علاقه‌مند هستید؟)

اگر به فوتبال، بوکس، راننده ماشین سنگین (شغل‌های مردانه) و هنرپیشه‌ها علاقه زیادی دارد و همواره پیگیری می‌کند، برای ما مطلوبیت ندارد ولی علاقه به خیاطی و آشپزی (شغل زنانه) مطلوب است.

۷. ارتباطات و تعامل با فامیل (هدف از این سؤال گوشه‌گیر بودن یا اجتماعی بودن یا ...)

دختری که همواره به دنبال ارتباط و رفت‌وآمد فراوان است، خانه را به امان خدا رها می‌کند. مثلاً اگر بگوید نه افراط و نه تفریط، پاسخ خوبی است ولی اگر زیاد با دوستان زمان مجردی خودش یا با مادرش رفت‌وآمد کند، مطلوب نیست ولی می‌تواند زمان معینی را به تعامل با دوستان زمان مجردی خود اختصاص دهد. (مثلاً امروزه هیئتی‌ها بسیار اهل قلیان و دود شده‌اند.)

۸. ارتباطات اجتماعی رعایت ضوابط شرعی، روابط محرم و نامحرم (تا چه حدی به محرم و نامحرم اهمیت می‌دهید؟)

مثلاً ارتباط با دخترخاله‌ها و پسرخاله‌ها چگونه است؟

*بین ۳ تا ۵ جلسه قطعی است.

جلسه اول، بررسی مطالب و مسائل ظاهری مثلاً:

جسم فرد (چاق یا لاغر / قد؛ بلندی و کوتاهی / لهجه دارد یا خیر / گویش سنگین یا سبک)

نظم خانه و سبک چینش وسایل (خانواده منظم یا بی‌نظم)

داخل اتومبیل

علاقه بسیار به تنقلات و شیرینی خامه‌ای (فردی که نمی‌تواند جلوی شکمش را بگیرد)
نوع خنده (قهقهه یا تبسم)

خجالتی یا خیر؟ (حیاء خانم، چادرش را محکم می‌گیرد و سر به زیر است و صحبت می‌کند ولی ما نیز باید گاه‌گاهی به دختر نگاه کنیم و چهره او را ببینیم.)
اضطراب و عدم آن (مثلاً خشک شدن لب و بی‌قراری کردن و...)
ست بودن لباس، تمیز بودن و سر و وضع مناسب
راحت حرف زدن؛ مرور کردن و تلقین کردن سؤالات

سؤالات خانم از آقا:

۱. محل سکونت

در آینده شما مستقل زندگی می‌کنید یا با والدین خود؟ (سعی کنید در یک‌خانه زندگی نکنید مگر اینکه در دو واحد متفاوت باشید زیرا دعوی دو فرهنگ است.)

۲. جزئیات شغل:

مثلاً در بازار کار می‌کنم خیلی کلی است. دقیقاً چه کاری انجام می‌دهید؟ دانشجوی چه رشته‌ای و چه سطحی هستید و در آینده چه شغلی را می‌خواهید انتخاب کنید.

۳. تحصیل یا اشتغال زن:

نظر شما درباره اشتغال زن چیست؟ مثلاً موافقم تا جایی که خللی به زندگی وارد نکند یا تا قبل بچه‌داری کار کردن اشکال ندارد. هر چیزی که ته دل شماست بگویید تا بعداً به مشکل نخورید. نظر استاد این است که زن موجودی لطیف است و باید حضور فعال در خانه داشته باشد و نباید به صورت موظفی کار کند و حداکثر ۲ تا ۳ ساعت در روز خارج خانه کار کند.

۴. تا چه حدی به فعالیت‌های سیاسی و اجتماعی زنان قائل هستید؟

آیا زن فقط باید گوشه خانه باشد یا اینکه فقط بیرون باشد یا حد وسط آن رعایت شود. جلسه اول صلاح نیست که در مورد ولایت فقیه سؤال کنیم.

۵. سطح زندگی:

تا چه حد به مسافرت و مهمانی دادن توجه می کنید؟ (هدف از این سؤال خساست یا عدم خساست است.)

مثلاً آیا این قدر حساب گر است که اگر یکبار دعوت شد، یکبار هم دعوت کند؟ اگر سفره دار باشیم خوب است ولی باید معتدل باشد.

سؤالات جلسه دوم

- سؤالات مشترک بین زن و مرد
- میزان هماهنگی شما با خانواده از جهت اعتقادی و مذهبی:
- مثلاً من روش پدرم را قبول ندارم مثلاً من نماز می خوانم ولی به داغی آن نیستم. (نشانه صداقت فرد نیز است)

- سؤال از سلیقه ها و سرگرمی های در خانه:

علاقه زیاد به موسیقی / علاقه به بافندگی و گلدوزی

۳. در صورتی که همسر آینده شما بدهن باشد، عکس العمل شما چیست و از چه الفاظی استفاده می کنید؟

۴. رفتار شما در وقت پرخاشگری همسر آینده شما چیست؟ (نمی گوئیم که شما پرخاشگر هستید ولی از جواب ها به روحیه فرد پی می بریم که پرخاشگر است یا خیر) هدف از این سؤال این است که بدانیم واکنش خودش چیست و چگونه خشم خود را نشان می دهد.

۵. تا چه حد قائل به دروغ مصلحتی هستید؟ (بینیم چقدر دروغ می گوید و چقدر راست می گوید.)

۶. وسواس فکری:

نوعی اختلال روانی است. باید فوق العاده مواظب بود که زن وسواسی نباشد زیرا زندگی را به خانواده تلخ می کند و ممکن است باعث از هم پاشیدن خانواده شود. مثلاً زن سوءظن دارد یا وسواس در

نجاست و پاکی دارد یا مثلا در قفل کردن ماشین. مثلا می شود پرسید که شما چقدر معتقد به حسن ظن هستید؟

۷. میزان وابستگی به دوستان زمان مجردی:

هدف از این سؤال:

رفیق باز است یا خیر؟

ارتباط اجتماعی او چگونه است؟ منزوی است یا اجتماعی؟

خوب است حدود ۲۰ روز یا یک ماه یکبار گرده ای با دوستان زمان مجردی داشته باشید چه دختر چه پسر. البته زمان آن را تعیین کند مثلا امشب ۲ ساعت با دوستان زمان مجردی، پارک می رویم.

زودرنجی و قهرهای مکرر:

آیا اصولا شما آدم زودرنجی هستید یا خیر؟ شما آدم خیلی حساسی هستید؟

قهر نباید بیشتر از ۳ روز طول بکشد و قهرهای مکرر خطر افزاست.

لزومی ندارد روابط حرام خود و برخی از روابط حلال خود را بیان کنیم زیرا ممکن است کینه و کدورت ایجاد کند. مثلا من قبلا خواستگاری دختر خاله ام رفتم ولی نباید این را بگویم و اگر دختر پرسید که قبلا

خواستگاری رفته اید؟ چرا ازدواج نکردید؟ می گوئیم بله و کاملا طبیعی است که هر پسری به دنبال

دختر مورد علاقه خود بگردد و دختر نیز پسر مورد علاقه خود را انتخاب کند و آن دخترها با اعتقادات

من جور در نمی آمدند و وصلت انجام نشد. و اگر خواست بیشتر بداند می گوئیم که بهتر است از این

مسئله بگذریم. (نباید این مسئله کش پیدا کند زیرا ربطی به او ندارد همانطور که به شما ربطی ندارد که

برای دختر چه کسانی برای خواستگاری آمده اند؟

جلسه چهارم ۱۲ اسفند ۱۳۹۴

چهارشنبه، ۱۲ اسفند ۱۳۹۴

۱۰:۱۰ ق.ظ

جلسه اول بهتر است مختصر باشد و حدود ۲۵ تا ۳۵ دقیقه بیشتر طول نکشد.

می توان در جلسات خواستگاری دست به قلم شد و نوشت. مثلاً سؤالاتی که به ذهنمان می رسد و جواب خانم را بنویسیم.

هیچ وقت خودتان مستقیم به دختر نگویید که من با این شرایط نمی توانم زندگی کنم. یک تا دو روز بعد از جلسه خواستگاری، خانواده شما به خانواده عروس زنگ می زند و با کلامی ملایم این پیام را منتقل می کند. پدر عروس خانم با آقا داماد می توانند در یک پارک قرار بگذارند و صحبت کنند و شرایط خود را توضیح دهند.

در جلسه اول مبنا را بر صدق می گذاریم و بعد از جلسات باید به تفصیل تحقیق کنیم از مدرسه و دوستان نزدیکش و فامیلش

جلسه پنجم ۱۸ فروردین ۱۳۹۵

چهارشنبه، ۱۸ فروردین ۱۳۹۵

۰۹:۵۵ ق.ظ

نمونه سوال امتحانی:

چند نوع ارتباط داریم، آیه زیر به کدام یک از آن ها اشاره دارد؟ (ارتباط با خود، خدا، اجتماع، طبیعت)

لغزشگاه های مهم در زندگی

• **مجادله با همسر**

مجادله یعنی گفتگو کردن بی فایده

در متون دینی از مجادله با عبارت مرء نیز یاد شده است که همان کل کل کردن است.

○ انواع مجادله:

۱. مثبت: هدف معقول و شرعی در بحث دنبال می شود تا حقیقتی روشن شود.

مثال قرآنی:

...وَ جَادِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَ هُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ

(۱۲۵/نحل)

۲. منفی: هدف خاصی دنبال نمی شود و بحث و گفتگو بی فایده است که نتیجه اش ضعف اعصاب،

بی اعتمادی و.... است

مثال روایی:

لَا يَسْتَكْمِلُ عَبْدٌ حَقِيقَةَ الْإِيمَانِ حَتَّى يَدَّعِ الْمَرَاءَ

الْمَرَاءُ خُلِقَ ابْلِيسَ.

مجادله فی نفسه مذموم نیست ولی آنچه امروزه با شنیدن این کلمه به ذهن متبادر می شود، مجادله منفی

است.

- دیدگاه های سیاسی طرفین

راه حل:

دوری از افراط و تفریط

مطلق نگاه نکردن به هریک از جناح ها

دوری از کاهش محبت بین زوجین و عدم ایجاد کینه و کدروت

- مقایسه کردن همسر با دیگران

از آفات ویژه دوران عقد است و از این دوران، مقایسه کردن آغاز می شود.

چند نکته:

۱. همسران را همان گونه که هست بپذیرید.
۲. نقاط مثبت او را در نظر بگیرید و در ذهن خود فهرست کنید.
۳. به همسران به دیده مادر یا پدر نگاه کنید.
۴. گاهی همسر باید برای شوهر آرایش کند و در محیط خانواده به خودش برسد.
۵. به جای غصه خوردن برای نداشته ها باید به داشته ها فکر کرد
۶. اجتناب از ریز بینی در نگاه به دیگران

- قهر کردن زوجین

هیچ وقت مرد نباید برای قهر کردن خانه را ترک کند زیرا وزانت مرد از بین می رود. مرد می تواند برای

تنبیه زن، سکوت کند و با او صحبت نکند یا کارهایی از این قبیل.

قهر کردن بمانند عادی است ولی آنچه مشکل ساز است، قهرهای مداوم و طولانی است.

گاهی قهر کردن برای محک زدن زوج است برای اینکه بداند که چقدر او را دوست دارد.

گاهی قهر کردن برای ناز کردن است. زن ها اهل نازند و مردها اهل نیاز.

استفاده از عبارت به سطوح آمد و خسته شدم نشانه بروز اختلاف است. مثل اینکه بگویید دیگر نمی

توانم تحمل کنم.

قهر، محبت و صمیمیت و عشق را از بین می برد و به کانون خانواده لطمه می خورد. به همین جهت لازم است که در هر خانواده هر هفته یا دو هفته یکبار جلسه خانوادگی گذاشته شود، پیشنهادات و انتقادات را مطرح کنند.

سعی کنید خودتان، اختلافات را حل کنید و به پدر و مادرتان نگوئید زیرا ممکن است احساسی تصمیم گیری کنند ولی اگر ضروری بود، میتوانید به مشاور باتجربه و پخته ای مراجعه کنید تا به دعوا ورود کند و آن را حل کند.

شاهد روایی:

پیامبر می فرمایند که اگر دو مسلمان بیش از سه روز با یکدیگر قهر باشند، نمی گذارم که در قبرستان مسلمانان دفن شوند.

خداوند همه بندگان را می آمرزد مگر آن دو نفری که با هم قهر کرده اند و خداوند دستور می دهد که پرونده آن دو را در کنار یکدیگر قرار دهند تا با هم آشتی کنند.

• خرافه در زندگی

در لغت به معنی قصه های شب است و برخی نیز می گویند که اسم شخصیتی است که جن زده بوده و حرف های بی اساس و باطل می زد.

سخن های بیهوده و به دور از عقل و باطل را خرافه می گویند.

در اصطلاح به عقاید باطل و بی اساس که خلاف عقل و منطق است.

نمونه های خرافه:

قیچی را زیاد به هم زدن باعث دعوا می شود.

شب اول ماه ربیع جلوی در ۷ مسجد، شمع نصب کنید تا دنیا و آخرتتان، آباد شود.

کف بینی و فال قهوه، رمالی

اهل ظن و گمان

وَقَالُوا هَذِهِ أَنْعَامٌ وَحَرْتٌ حَجْرٌ لَا يَطْعَمُهَا إِلَّا مَنْ نَشَاءُ بَزَعَمَهُمْ وَ أَنْعَامٌ حَرَمَتْ ظُهُورُهَا وَأَنْعَامٌ لَا يَذْكُرُونَ
اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهَا افْتِرَاءً عَلَيْهِ سَيَجْزِيهِمْ بِمَا كَانُوا يَفْتَرُونَ (انعام/۱۳۸)

وَمَا يَتَّبِعُ أَكْثَرُهُمْ إِلَّا ظَنًّا إِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِي مِنَ الْحَقِّ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ (يونس/۳۶)

اهل جهل و نادانی

امیرالمومنین (علیه السلام): انسان‌های جاهل ۶ ویژگی دارند (که از مجموع این ۶ ویژگی بر می آید که بسیار احساسی هستند و عقلانیت آنان کم رنگ است).

۱. بیجا عصبانی می شوند
۲. سخنشان بی فایده است
۳. در جو زندگی بخشش می کنند.
۴. دوست را از دشمن تمیز نمی دهند.
۵. اسرار مردم را فاش می کند.
۶. به هر کسی اعتماد می کند.

در زیارت اربعین آمده بَدَلْ مُهْجَتَهُ فَيَكْ لَيْسَتْ تَقْدَ عِبَادِكَ مِنَ الْجَهَالَةِ وَ حَيْرَةِ الضَّلَالَةِ

تقلیدهای کورکورانه

وَ إِذَا قِيلَ لَهُمْ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا أَلْفَيْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أَوَّلُوهُمْ لَآيَعْقِلُونَ شَيْئًا وَلَا
يَهْتَدُونَ (بقره/۱۷۰)

باورداشتن به مطالبی که بدون برهان عقلی است

إِنَّ هِيَ إِلَّا أَسْمَاءٌ سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ وَ آبَاؤُكُمْ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَ مَا تَهْوَى
الْأَنْفُسُ وَ لَقَدْ جَاءَهُمْ مِنْ رَبِّهِمُ الْهُدَى (نجم/۲۳)

راهکارهای مقابله با خرافات:

۱. تفکر و خردورزی: یک لحظه فکر کردن برتر از ۶۰ سال عبادت است.

۲. دعا و ذکر: برای چشم زخم آیه «وَإِنْ يَكَادُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَيُزْلِقُونَكَ بِأَبْصَارِهِمْ لَمَّا سَمِعُوا الذِّكْرَ وَيَقُولُونَ إِنَّهُ لَمَجْنُونٌ» و آیه «وَقَالَ يَا بَنِيَّ لَا تَدْخُلُوا مِنْ بَابٍ وَاحِدٍ وَادْخُلُوا مِنْ أَبْوَابٍ مُتَفَرِّقَةٍ وَمَا أُغْنِي عَنْكُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ إِنْ الْحُكْمُ إِلَّا لِلَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَعَلَيْهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ» را داریم که هم برای اثبات چشم زخم است هم برای دفع اثر از آن به کار می‌رود.

رسول اکرم (صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم) فرمود: چشم زخم واقعیت دارد و مرد را در قبر و شتر را در دیگ قرار می‌دهد. (بحار الأنوار، ج ۶۳)

از امام صادق (علیه‌السلام) روایت شده است: اگر این قبرها شکافته شود، هر آینه می‌بینید که بیشتر مردگان به سبب چشم زخم مرده‌اند، زیرا چشم زخم حق است. آگاه باشید که پیامبر اکرم (صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم) فرمودند: چشم زخم حق است پس هر کس از سیرت و صورت برادر مسلمانش خشنود شد، خدا را یاد کند، زیرا وقتی خداوند را به یاد آورد، ضرری به برادر مؤمنش نمی‌رسد. (بحار الأنوار، ج ۶۰، ص ۲۵).

* روایت مهم:

قرائت سه مرتبه ذکر: «ما شاء الله لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم» به هنگام ترس از چشم خوردن یا چشم زدن. (بحار الأنوار، ج ۶۰، ص ۲۶).

۳. دعوت از علما و نخبگان برای حذف خرافات

۴. دوری از تطیر و فال و تلقین بد:

قَالُوا طَائِرُكُمْ مَعَكُمْ أَئِنْ ذُكِّرْتُمْ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُونَ (یس/۱۹)

دارند که میگویند هرچه در ذهن دارید ما به ازای «در روانشناسی قانون» افزایش در مغز شما اثر می‌گذارد خارجی دارد. هرچه تلقین کنید در عمل

۵. مستندگویی: کسی که می‌خواهد با خرافه مبارزه کند باید دلایل معتبر و متقن ارائه کند که برگرفته از آموزه‌های دینی (قرآن و روایات) باشد.

۶. توکل بر خدا: انسانی

۷. که توکل به خدا دارد، تا حد زیادی می‌تواند از خرافه‌ها در امان باشد.

حاشیه:

یکی از آفت های زن مذهبی این است که خودش را برای همسرش آرایش نمی کند و در خواندن ادعیه و اذکار افراط می کند.

در حدیثی آمده که اوج حیای زن در بی حیایی در برابر همسرش است.

جلسه ششم: ۲۵ فروردین ۱۳۹۵

چهارشنبه، ۲۵ فروردین ۱۳۹۵

۱۰:۰۸ ق.ظ

ادامه لغزش های زندگی:

۷. شوخی:

عن الامام الصادق: كثره الضحك تمیت القلب. و قال كثره الضحك تمیت الدین كما یمیث لاماء الملح. (كافی: ۲/۶۶۴)

مثلا سخن از ازدواج مجدد ولو در قالب طنز و شوخی موجب ناراحتی زن می شود.

آسیب های شوخی:

۱. تردید و شک در ذهن

۲. کم اعتمادی به همسر

۳. کم اعتباری همسر در چشم طرف مقابل

۴. رنجش همسر

۸. شکاکیت

عوامل شکاکیت:

۱. رفتارهای خود انسان

۲. گاهی رفتار خود انسان، زمینه شکاکیت دیگران را فراهم می کند مثلا فرد شکاک برای ایمنی یافتن

از برخی مشکلات دروغ می گوید و گمان می کند که دیگران هم اینگونه هستند. (کافر همه را به

کیش خود پندارد.)

۳. رفتارهای دیگران:

این رفتارها می توانند حقیقی یا حقوقی باشند مثلا صداوسیما فیلم هایی پخش می کند که اینگونه

به زن القا می کند که همسرش، با دیگران هم ارتباط دارد یا اینکه مرد فیلم های ماهواره ای می

بیند و روابط ضربدري را مجاز می شمارد.

۴. رفتارهای متقابل:

گاهی انسان به فرد خاصی بدبین می شود و رفتارهایی از او می بیند که اجازه خوش بینی به او نمی دهد. مثلا برخی از کسانی که قبل از ازدواج با همسر خود ارتباط دوستی داشتند در طول زندگی گرفتار تردید در رفتارهای او می شوند و در ذهنشان اینگونه تداعی می شود که از کجا معلوم همسر من به صورت مخفی با دیگران ارتباط نداشته باشد.

۵. برداشت های اشتباه:

برخی عادت دارند که از رفتارها، بدترین برداشت ممکن را داشته باشند. در اینگونه موارد، شکاکیت و سوءظن به اوج خود می رسد و به صورت یک عادت ذهنی پیش می آید که خطر نابودی بنیان خانواده را در پیش دارد.

چگونه زمینه شکاکیت را از بین ببریم؟

در روایات و آیات سفارش شده که از سوءظن بپرهیزیم و به طور کلی اجتناب از کارهایی که تولید سوءظن می نماید، سفارش شده است.

۱. دیر آمدن همسر به خانه

۲. مخفی کاری های عدیده مثل تلفن، پیامک و رفت و آمدهای پنهانی و مشکوک

۳. در جریان گذاشتن همسر

۴. توضیح و تعریف کارهایی که در غیاب همسر صورت پذیرفته است در کم کردن حساسیت های همسر مؤثر است.

۵. اصرار داشتن بر اینکه آنچه را که در بیرون گذشته برای شما تعریف کند. تعریف نکردن آن کارها، زمینه شکاکیت را فراهم می کند.

۶. حفظ رابطه محبت آمیز:

مخصوصا زمانی که مرد، زن دوم می گیرد، نوع تعامل او با همسرش سرد می شود و همسر اول به سرعت، متوجه بی توجهی های همسرش می شود زیرا عطش شوهرش در مسائل مباشرتی کاهش پیدا می کند.

همسر باید با شریک زندگی اش رابطه ای صمیمی و محبت آمیز برقرار کند و تلاش کند که باور اشتباه شریک زندگی اش را ترمیم کند یا می تواند به یک مشاور حاذق مراجعه کند.

۷. عدم صداقت همسر

صداقت یک اصل مهم در زندگی مشترک است که در قرآن وقتی میخواید انبیاء را معرفی کند با صفت صداقت معرفی می کند:

وَأَذْكُرُ فِي الْكِتَابِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّهُ كَانَ صِدِّيقًا نَبِيًّا (مریم/۴۱)

وَأَذْكُرُ فِي الْكِتَابِ إِدْرِيسَ إِنَّهُ كَانَ صِدِّيقًا نَبِيًّا (مریم/۵۶)

امام صادق (علیه السلام) فرمودند:

فریب نماز و روزه مردم را نخورید زیرا آدمی گاه چنان به نماز و روزه خو می کند که اگر آن ها را ترک گوید احساس ترس می کند؛ بلکه آنها را به راستگویی و امانتداری بیازماید. (کافی، ج ۲،

ص ۱۰۴، ح ۲)

امام صادق (علیه السلام) فرموده اند:

خدای عزوجل انبیاء را مبعوث نکرد مگر به راستی سخن و اداء امانت به نیک و فاجر. (کافی، ج ۲،

ص ۱۰۴)

امیرالمؤمنین (علیه السلام) فرمود:

الصِّدْقُ صَلَاحٌ كُلُّ شَيْءٍ وَالْكَذِبُ فَسَادٌ كُلُّ شَيْءٍ (غررالحکم)

صداقت اصلاح کننده همه چیز و دروغ فاسد کننده همه چیز است.

روایت داریم که صداقت مایه اعتماد در حوزه خانواده است و رکن رکین زندگی است و رفتارهای

اشتباهی که باعث به وجود آمدن بی صداقتی در حوزه خانواده می شود را باید جبران کنیم. ترک

دروغ، مخفی کاری و کتک زدن و... می تواند اثرگذار باشد.

نکته: اگر زن تمکین نکرد، طبق آیه ۳۴ سوره نساء ابتدا از همبستری با او پرهیز کنید و اگر باز هم

تمکین نکرد او را بزنید که روایتی ذیل آیه آمده ناست که باید خفیف و ملایم باشد که موجب

شکستگی و کبودی نشود.

و اللاتی تخافون نشوزهن فعظوهن و اهجروهن فی المضاجع و اضربوهن (نساء / ۳۴)
و آن دسته از زنان که از طغیان و مخالفتشان بیم دارید پند و اندرز دهید و (اگر موثر واقع نشد) در
بستر آنها را ترک کنید و (اگر آن هم موثر نبود) آنها را بزنید.
والضرب بالسواک و شبهه ضرباً رفیقاً؛ (بحار الانوار، ج ۱۰۴، ص ۵۸)
زدن باید با وسایلی مانند چوب مسواک و امثال آن باشد.

۹. اعمال نظر و تحکم از جانب مرد:

در زندگی باید کارها تقسیم شود. وظایفی بر عهده مرد است و وظایفی بر عهده زن. در اسلام کار بیرون
از منزل با مرد و کار داخل منزل با زن است. پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) می فرمایند: **كُلُّ نَفْسٍ مِنْ بَنِي آدَمَ سَيِّدٌ**
فَالرَّجُلُ سَيِّدُ أَهْلِهِ وَالْمَرْأَةُ سَيِّدَةُ بَيْتِهَا (نهج الفصاحه، ص ۴۶۰، ح ۲۱۷۷)
هرگاه اختلاف در امور داخلی خانه بود، نظر زن مهمتر است و اگر اختلاف در امور بیرون منزل بود،
مرد حرف آخر را می زند. روایت داریم که مردی از سیدالشهداء (علیه السلام) پرسید: آیا جابجایی دکور خانه
با نظر شما بوده است که حضرت در پاسخ فرمودند، با نظر همسرشان بود. (کافی، ج ۶، ص ۷۷۶)
نکته:

در زندگی مشترک هر یک از زوجین باید فرصت پیدا کنند ماهی یک مرتبه یا بیشتر با دوستان دوران
مجردیشان ارتباط داشته باشند و نباید در این مورد حساسیت به خرج داد، چه مرد، چه زن.
۱۰. نداشتن مهارت آشپزی:

آشپزی یکی از مهارت هایی است که دخترها باید با تمرین در محیط خانواده یاد بگیرند و در افزایش
محبت همسر و گرم شدن کانون خانواده مؤثر است.

راهکارهای کنترل خشم

۱. سکوت: وقتی طرف مقابل عصبانی است، بهتر است سکوت کنید.
۲. وضو گرفتن
۳. تغییر موقعیت: مثلاً اگر ایستاده ای، بنشین یا مثلاً فضا را عوض کن.
۴. ۹ بار ۹ سوره کوثر تلاوت کنید بعد به طرف مقابل بدمید.

۵. یا حلیم یا صبور

۶. رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَثَبِّتْ أقدامَنَا وَأَنْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ. (بقره/۲۵۰) در قنوت خوانده شود.

۷. قَالَ رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي يَسِّرْ لِي أَمْرِي وَاحْلُلْ عُقْدَةً مِّنْ لِّسَانِي يَفْقَهُوا قَوْلِي (طه/۲۵-۲۸) در قنوت خوانده شود.

۸. شناسایی ریشه های خشم و مدیریت آن

۹. تلقین به نفس و تمرین کنترل آن

• سه مورد اول تصریح روایات و موارد بعدی از کلام بزرگان است.

جلسه اول بعد از میان ترم - ۸ اردیبهشت ۱۳۹۵

چهارشنبه، ۸ اردیبهشت ۱۳۹۵

۱۴:۱۰ ق.ظ

در ادامه بحث لغزشگاه های زندگی

آسیب شناسی دروغ

کذاب کسی است که در وجودش نهادینه شده است و چاخان می کند.

۱. مستندات روایی:

الكذب مفتاح الشر

اربی الربا الكذب (شیخ عباس قمی، سفینه البحار، ج ۷، ص ۴۵۵ به نقل از دعوات راوندی)

۲. مستندات قرآنی:

إِنَّمَا يَفْتَرِي الْكَذِبَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْكَاذِبُونَ (نحل/۱۰۵)

عوامل دروغ:

۱. شیطان:

حضور شیطان باعث دروغ گفتن افراد می شود.

هَلْ أُنَبِّئُكُمْ عَلَىٰ مَن تَنَزَّلُ الشَّيَاطِينُ * تَنَزَّلُ عَلَىٰ كُلِّ أَفَّاكٍ أَثِيمٍ (شعراء/۲۲۱ و ۲۲۲)

آیا شما را خبر دهم که شیاطین بر چه کسی فرود می آیند، بر هر دروغزن، گناهکاری فرود می آیند.

کسی که دروغ می گوید به بیان امیرالمؤمنین، شیطان در قلبش تخم گذاری کرده است. ما نیز نباید به گونه ای رفتار کنیم که دروغ گویی افراد، بستری برای راحتی آنها باشد.

۲. حسادت:

قَالُوا يَا أَبَانَا إِنَّا ذَهَبْنَا نَسْتَبِقُ وَتَرَكْنَا يُوسُفَ عِنْدَ مَتَاعِنَا فَأَكَلَهُ الذِّئْبُ وَمَا أَنْتَ بِمُؤْمِنٍ لَّنَا وَلَوْ كُنَّا صَادِقِينَ (یوسف/۱۷)

گفتند: ای پدر! ما رفتیم مسابقه دهیم و یوسف را پیش اثاث خود نهادیم، آن گاه گرگ او را خورد، ولی تو سخن ما را هر چند راستگو باشیم باور نخواهی کرد

حسادت ده قسم است که ۹ قسمش برای علماست و یک قسمش برای مردم و علما در آن یک قسم نیز شریکند.

۳. مکر و حيله:

مکر و حيله زنان طبق آیات سوره یوسف، مکر عظیم است.

وَأَسْتَبَقَا الْبَابَ وَقَدَّتْ قَمِيصَهُ مِنْ دُبُرٍ وَأَلْفَيَا سَيِّدَهَا لَدَى الْبَابِ قَالَتْ مَا جَزَاءُ مَنْ أَرَادَ بِأَهْلِكَ سُوءًا إِلَّا أَنْ يُسْجَنَ أَوْ عَذَابٌ أَلِيمٌ (25) قَالَ هِيَ رَاوَدَتْنِي عَنْ نَفْسِي وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِّنْ أَهْلِهَا إِنْ كَانَ قَمِيصُهُ قُدًّا مِنْ قَبْلِ فَصَدَّقْتَ وَهُوَ مِنَ الْكَاذِبِينَ (26) وَإِنْ كَانَ قَمِيصُهُ قُدًّا مِنْ دُبُرٍ فَكَذَّبْتَ وَهُوَ مِنَ الصَّادِقِينَ (27) فَلَمَّا رَأَى قَمِيصَهُ قُدًّا مِنْ دُبُرٍ قَالَ إِنَّهُ مِنْ كَيْدِكُنَّ إِنَّ كَيْدَكُنَّ عَظِيمٌ (28)

۴. عادت (از دوران کودکی):

برخی اوقات دروغ می گوئیم ولی متوجه نیستیم مثلا قرار ملاقاتی داریم ولی دیر حرکت می کنیم و هنگامی که فرد تماس می گیرد، می گوئیم که ۲ دقیقه دیگر می رسم درحالی که ۳۰ دقیقه فاصله داریم!

گاهی نیز پدر و مادر زیاد دروغ می گویند و کودک نیز یاد میگیرد.

۵. خودشیفتگی:

دروغ می گوید تا نزد دیگران عزیز شمرده شود و بزرگتر از آنچه که هست جلوه کند.

۶. بی ثباتی شخصیتی و فرار از مسئولیت

۷. برای جلب توجه دیگران (دروغ های نمایشی): مثلا جایی رفته ایم و به گونه ای وانمود می کنیم که جلب توجه کنیم.

۸. یادگیری از دیگران:

مثلا پدر و مادر زیاد دروغ می گویند یا رسانه ها و شبکه های ماهواره ای دروغ می گویند و فرد نیز یاد می گیرد.

۹. محافظت از تنبیه یا تهدید:

مثلا فردی می داند که اگر راستش را بگوید باید جریمه بدهد به همین دلیل دروغ می گوید.

۱۰. پوشاندن ضعف های خود

۱۱. ترس از دست دادن جایگاه یا موقعیت اجتماعی

دروغ مصلحتی در چند حالت نه تنها جایز است بلکه واجب است:

۱. اصلاح ذات البین:

مثلا بین زن و شوهری دعوا شده است ولی برای آشتی دادن آن دو، دروغ می گوئیم.

۲. در زمان جنگ:

مثلا برای ترساندن دشمن به گونه ای وانمود کنیم که دشمن جرئت حمله پیدا نکند.

۳. برای حفظ آبرو و شأن مؤمن:

گاهی یک مومن اشتباهی انجام می دهد، وظیفه شماست که آن را بپوشانید.

۴. برای حفظ جان و مال (تقیه):

التقیه دینی و دین ابائی

- اصل: هر عمل اهمی که با آن بتوان از یک فتنه بزرگ در حوزه فردی و خانواده، جلوگیری کرد دروغ مصلحتی جایز است.

- توریه نیز آن چیزی است که به نحوی بیان می کنیم که طرف مقابل به گونه ای برداشت کند که با آنچه ما اراده کرده ایم متفاوت باشد.

راهکارهای درمان دروغ

- اصلاح الگوی مورد علاقه فرد
- نشان دادن ارزش راستگویی
- سؤال پیچ نکردن طرف مقابل
- تعدیل انتظارات از شخص
- آمادگی شنیدن حقایق تلخ و شیرین
- جبران وعده های داده شده
- جلوگیری از ایجاد ترس و ایجاد امنیت روانی در فرد دروغگو

جلسه دوم ۱۵ اردیبهشت ۱۳۹۵

چهارشنبه، ۱۵ اردیبهشت ۱۳۹۵

۱۰:۱۵ ق.ظ

عیب جویی:

۱. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ وَلَا تَجَسَّسُوا... (حجرات/۱۲)
۲. إِنَّ الَّذِينَ يَحِبُّونَ أَنْ تَشِيعَ الْفَاحِشَةُ فِي الَّذِينَ آمَنُوا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ (نور/۱۹)

روایت ۱:

شخصی به نام محمد بن فضیل می گوید: خدمت امام هفتم حضرت موسی ابن جعفر (علیهما السلام) رسیدم و عرض کردم: فدایت شوم، درباره یکی از برادران دینی من کاری را نقل می کنند که من آن را ناخوش دارم ولی هنگامی که از خود او سؤال می کنم انکار می کند با اینکه گروهی از افراد موثق و مورد اعتماد این خبر را برای من نقل کرده اند. حضرت فرمود:

یا محمد کذب سمعک و بصرک عن أخیک فإن شهد عندک خمسون قسامه و قالوا لک قولاً فصدقه و کذبهم، لا تذیعنّ علیه شیئاً تشینه به، و تهدم به مروّته فتکون من الذین قال الله فی کتابه «إِنَّ الَّذِينَ يُحِبُّونَ أَنْ تَشِيعَ الْفَاحِشَةُ فِي الَّذِينَ آمَنُوا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ».

«ای محمد گوش و چشم خود را در مقابل برادر مسلمانان تکذیب کن و اگر پنجاه نفر به عنوان شاهد قسم یاد کردند و درباره او چیزی به تو گفتند ولی خود او انکار کرد به گواهی آنان ترتیب اثر مده، سخن او را بپذیر و گفته آنها را قبول مکن. (سپس فرمود): مبادا چیزی را که مایه عیب و ننگ او و وسیله درهم کوبیدن شخصیت و شرف انسانی او می گردد منتشر کنی، زیرا در زمره کسانی قرار خواهید گرفت که خداوند درباره آنها فرموده است: «کسانی که دوست می دارند زشتیها در میان مؤمنان پخش شود برای آنها است عذابی دردناک در دنیا و آخرت» (تفسیر برهان، ج ۲، ص ۷۳۰)

روایت ۲:

امیرالمؤمنین (علیه السلام) می خوانیم: شر الناس من کان متبعاً لعیوب الناس عمیاً. (میزان الحکمه، ج ۷، ص ۱۴۳)
بدترین مردم کسی است که عیب و ایراد مردم را دنبال می کند و از دیدن عیب و زشتی های خود کور است.

سه راه برای آگاهی از عیوب خود:

۱. مراقبه و محاسبه:

نتیجه این مراقبه و محاسبه و بررسی اعمال این است که خود را فاقد کمالات می بیند و لذا به عیوب خود پی می برد.

۲. عبرت گرفتن از رفتار و کردار نادرست:

۳. معاشرت:

معاشرت با دوستان صدیق و مخلص که از نصیحت کردن دریغ نمی ورزند و عیوب را شفاف تذکر می دهند.

الإمامُ الكاظمُ^(عليه السلام):

اجْتَهِدُوا فِي أَنْ يَكُونَ زَمَانُكُمْ أَرْبَعَ سَاعَاتٍ : سَاعَةٌ لِمُنَاجَاةِ اللَّهِ ، و سَاعَةٌ لِأَمْرِ الْمَعَاشِ ، و سَاعَةٌ لِمُعَاشِرَةِ الْإِخْوَانِ وَ الثَّقَاتِ الَّذِينَ يَعْرِفُونَكُمْ عِيُوبَكُمْ وَ يَخْلُصُونَ لَكُمْ فِي الْبَاطِنِ ، و سَاعَةٌ تَخْلُونَ فِيهَا لِلذَّاتِكُمْ فِي غَيْرِ مُحَرَّمٍ . (بحار الأنوار : ۷۸/۳۲۱/۱۸)

امام کاظم^(عليه السلام):

سعی کنید اوقات خود را چهار قسمت نمایید:

۱. زمانی برای مناجات با خدا

۲. زمانی برای کسب و کار

۳. زمانی برای معاشرت با برادران و افراد مورد اعتمادی که عیبهایتان را به شما گوشزد می کنند و در باطن خیر خواه شما هستند.

۴. زمانی برای کام جویی از لذت‌های غیر حرام.

عوامل عیب جویی

۱. حسادت

غالباً این صفت رذیله، در علما یعنی علما در معرض این صفت بیش از دیگرانند و به واسطه عیب جویی از دیگران شخص حسود به نوعی تشفی خاطر پیدا می کند

۲. تنگ نظری

برخی افراد نمی توانند موفقیت دیگران را ببینند و تنگ نظری آن ها باعث می شود که عیب جویی کنند.

۳. محیط پرورش و آموزش

محیط فضای مجازی و رسانه ها و پدر و مادر و دوستان بسیار می توانند اثرگذار باشند.

بددهنی

پیامبر (صلی الله علیه وآله) فرمود: سباب المؤمن كالمشرف علی الهلکه. (کافی، ج ۲، ص ۳۵۹؛ وسائل، ج ۸، ص ۶۱۱) فحش دادن به مؤمن مثل نزدیک شدن به مرگ است. این حدیث کنایه از ترور شخصیتی است

نازل ترین سفیهان کسی که به فحشی که می دهد افتخار می کند

دلایل فحاشی

۱. از روی عادت

۲. غضب و خشم: فحش همیشه کلامی نیست

۳. بخاطر اتفاق دردناک و غیرمنتظره: مثل اصابت چکش به انگشت و فحش دادن

۴. برای قدرت نمایی

۵. برای شوخی

۶. برانگیختن خشم دیگران و تحریک آنان

۷. ابزاری برای توهین، تحقیر و ارباب

پیامدهای فحش در دنیا:

تحریک کردن دیگران به ناسزاگویی (آیه ۱۰۸ انعام حفظ شود) قرآن کریم می فرماید:

وَلَا تَسُبُّوا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيَسُبُّوا اللَّهَ عَدْوًا بِغَيْرِ عِلْمٍ (انعام/۱۰۸)

و آنهایی را که جز خدا می خوانند، دشنام مدهید که آنان از روی دشمنی و به نادانی خدا را دشنام خواهند داد.

۲. ایجاد دشمنی: بذر دشمنی را در دل دیگران می کارد و ایجاد تنفر می کند.

حدیثی از پیامبر نقل شده است که می فرمایند:

لَا تَسُبُّوا النَّاسَ فَتَكْتَسِبُوا الْعَدَاوَةَ بَيْنَهُمْ (کافی ج ۲، ص ۳۶۰، ح ۳)

به مردم ناسزا نگوئید، که با این کار در میان آنها دشمن پیدا می کنید.

۳. ایجاد نفاق و دورویی می کند

در وصیت نامه پیامبر آمده است که:

مسلمان کسی است که سایر مسلمانان از دست و زبان او در آرامش باشند (کتاب الموعظ شیخ صدوق

صفحه ۳ الی ۴۹)

۴. کاهش برکت:

امام صادق (ع): هر کس به برادر مسلمان خود دشنام دهد خدا برکت از روزی او بر دارد، و او را

بخودش واگذارد، و زندگیش را تباہ سازد. (اصول کافی جلد ۴ صفحه ۱۷)

۵. باعث فسق است

سباب المومن الفسوق

دشنام دادن، مومن را (از ملکه عدالت خارج می کند و) جزء فساق قرار می دهد

۶. عدم استجاب دعا

بنی اسرائیل و بیچه دار نشدن بخاطر بددهنی

کسی که می خواهد از بددهنی دور باشد با سوره همزه مأنوس باشد و ۲۱ بار سوره ویل لکل همزه را بخواند.

جلسه سوم ۲۲ اردیبهشت ۱۳۹۵

چهارشنبه، ۲۲ اردیبهشت ۱۳۹۵

۱۰:۳۰ ق.ظ

انحرافات جنسی

یکی از انحرافات جنسی استمنا است که در بین اندیشمندان با اسم بیماری تنهایی شناخته شده است.

در قرآن کریم آمده است که:

وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ * إِلَّا عَلَىٰ أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ (مؤمنین/ ۵ و ۶)

استثناء همسر و کنیزان را شامل می شود.

در تفسیر فَمَنْ أَتَغَىٰ وَرَاءَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْعَادُونَ (معارف/ ۳۱) گفته شده است که منظور از وراء ذلك،

لواط، خود ارضایی، زنا و مساحقه است.

تعبیر روایی:

با عنوان «أن الناکح نفسه» در روایات آمده است که زنای با خود است. «ناکح الکف» نیز گفته شده چون این

عمل با دست انجام می شود. در لسان روایات با تعبیری مثل «الخصخصة»، «عبث بذکره» نیز آمده است.

این چهار تعبیر در روایات برای استمنا ذکر شده است و در تاریخ نیز آمده است که امیرالمومنین (علیه السلام)،

جوانی را که به استمنا مشغول بود، حد زدند و از بیت المال پول دادند تا ازدواج کنند. امام صادق (علیه السلام)

نیز این کار را در سطح زنا می دانند.

یکی از گروه هایی که شامل لا یُکَلِّمُهُمُ اللَّهُ و لا یَنْظُرُ إِلَيْهِمْ یَوْمَ الْقِيَامَةِ (بقره/ ۱۷۴) می شوند، گروهی است

که خودارضایی می کنند.

رسول الله (صلی الله علیه و آله): ثَلَاثَةٌ لَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ و لا یَنْظُرُ إِلَيْهِمْ یَوْمَ الْقِيَامَةِ و لا یُزَكِّيهِمْ و لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ: شیخ

زان، و مَلِكٌ جَبَّارٌ، و مُقَلٌّ مُخْتَالٌ (الکافی: ۱۴/۳۱۱/۲)

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله: سه نفرند که خداوند در روز قیامت با آنان سخن نمی گوید و نگاهشان

نمی کند و آنان را تزکیه نمی نماید و عذابی دردآور دارند: پیر مرد زناکار، پادشاه ستمکار و فقیر متکبر.

استدلال عقلی

انسان یا شهوت دارد یا ندارد. اگر شهوت ندارد که فرض باطل است ولی اگر شهوت دارد به دو دسته مشروع و نامشروع برای ارضای آن شهوت تقسیم می شوند. اگر شهوت خود را به صورت مشروع اطفاء کنند، جایز است ولی اگر به صورت نامشروع اطفاء کنند، حرام است.

زیان‌های استمنا

الف) ضررهای معنوی:

۱. موجب دوری انسان از خداوند می شود.
- مستند قرآنی: ...وَلَا يَكَلِّمُهُمُ اللَّهُ وَلَا يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ... (آل عمران/۷۷)
۲. گوشه گیری، یأس و کدورت روانی از عوارض این بیماری است. اختلافات خانوادگی یکی از عواملی است که فرزند خانواده را به سمت این گناه می کشاند.
۳. به جهت ارضای ناقص و غیرطبیعی، غالباً پس از ازدواج مباشرت به صورت طبیعی صورت نمی پذیرد و مشکل ساز می شود.
۴. موجب رکود فکری، اختلال، ضعف حافظه و کاهش اراده: اینگونه افراد خیلی اوقات اراده می کنند کاری بکنند ولی نمی توانند آن را انجام دهند.
۵. خستگی و فرسودگی دستگاه اعصاب
۶. زودرنجی و حساس بودن

ب) زیان‌های جسمی:

۱. ارتعاش جسمی
۲. گودی و کبودی زیر چشم
۳. ضعف عمومی بدن
۴. پیری زودرس

۵. بدبینی و نوعی اضطراب و افسردگی
۶. از بین رفتن طراوت و زیبایی انسان
۷. ریزش موهای سر
۸. ایجاد مشکلات جدی مثل تندخویی و عصبانیت زودرس
۹. دفع بی اختیار نطفه (منی)
۱۰. بی اختیاری ادرار
۱۱. ضعف در بینایی
۱۲. ضعف در شنوایی
۱۳. کم شدن مقاومت بدن
۱۴. بی حالی و ضعف عمومی

راه های درمان:

۱. ورزش کردن
۲. پوشیدن لباس های تنگ
۳. پر کردن اوقات فراغت
۴. با خستگی کامل به رخت خواب رفتن
۵. پرهیز از صحنه های محرک (فیلم یا فکر)

عوامل خود ارضایی

الف) عوامل زیستی

۱. وجود انگل های مقعدی که سبب پیدایش خارش در اطراف دستگاه تناسلی می شود.
۲. وجود نامنظمی پوستی در محل ختنه که سبب تحریکات بی مورد است.
۳. عدم رعایت بهداشت به ویژه در طهارت و تعویض لباس زیر: معمولا دو روز در میان حتما لباس زیر را عوض کنید و لباس زیر حتما زیر آفتاب بماند حتی اگر خشک شده باشد زیرا احتمال ابتلا به بیماری قارچی را کاهش می دهد.

ب) عوامل مکانیکی تحریک

۱. دستکاری های کودکان: کنجکاوی کودکان و برخی از سرپرست های کودک
۲. دمر خوابیدن و...
۳. نوازش های غلط مادران و پرستاران
۴. شست و شوهای افراطی همراه با دستکاری در حمام و دستشویی: کراهت دارد که کاملاً برهنه شوید و به حمام بروید. در این باره حدیث داریم که حافظه را کم می کند.

ج) عوامل روانی

۱. اختلال روانی در کودکان و نوجوانان
۲. کنجکاوی و کشف در کودکان در مورد دنیای خود: اگر به صورت منطقی رعایت نشود، آثار سوء دارد.
۳. حالت تنهایی و انزوا و حالت احساس بی کسی

د) عوامل عاطفی

۱. احساس محرومیت در کودکان و نوجوانان (محرومیت از پدر و مادر)
۲. اضطراب و نگرانی
۳. اعمال محبت غلط مادر یا پرستار به صورت بازی با سیستم تناسلی
۴. احساس حقارت

ه) عوامل اجتماعی

۱. بازی های کودکان مثل کولی بازی، آمپول زدن
۲. نگاه کردن به رفتار حیوانات
۳. مشاهده تصاویر مستهجن و فیلم های مبتذل، شنیدن داستان ها و جک ها جنسی و صحبت در این موارد مثلاً دیدن کارتون ها یا عروسک ها

جلسه چهارم ۲۹ اردیبهشت ۱۳۹۵

چهارشنبه، ۲۹ اردیبهشت ۱۳۹۵

۱۰:۰۸ ق.ظ

آقای دولابی می فرمودند که جهنم ۷ در دارد که همان حواس هفتگانه انسان است ولی بهشت هشت در دارد یعنی همان هفت در به اضافه عقل یا محبت.

۷ راهکار شیطان برای نفوذ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ (بقره/۱۶۸)

این گام‌ها عبارتند از:

۱. ایجاد کینه

إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ (مائده/۹۱)

امام متقین (ع) کینه‌توزی را شیوه و شیمه حسودان خوانده و شدت کینه‌توزی را ناشی از شدت حسادت می‌دانند. امیرمؤمنان (ع) انسان حقود یا کینه‌ورز را «بیماری روانی» می‌دانند که در آتش حقد و حسد خود می‌سوزد و در منجلاب خودساخته‌اش دست و پا می‌زند و عذاب می‌کشد. (الحقد الأم العیوب؛ الأم الخلق الحقد؛ أشد القلوب غلاً قلب الحقود؛ رأس العیوب الحقد؛ سبب الفتن الحقد؛ الحقد شیمه الحسده؛ شده الحقد من شده الحسد؛ الحقود معذب النفس متضاعف لهم؛ الحقد داء دوی و مرض موبی. (غررالحکم و دررالکلم)

۲. غفلت از خدا

اسْتَحْوَذَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطَانُ فَأَنسَاهُمْ ذِكْرَ اللَّهِ (مجادله/۱۹)

امام حسن مجتبی (علیه السلام): الغفلة تُرکک المسجد (بحار الانوار. ج ۷۵، ص ۱۱۵۴۴)

لَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُونَ بِهَا وَلَهُمْ آذَانٌ لَا يَسْمَعُونَ بِهَا أُولَئِكَ كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ أُولَئِكَ هُمُ الْعَافِلُونَ (اعراف/۱۷۹)

عوامل غفلت زدایی:

۱. انس با خدا

۲. انس و معاشرت با پاکان و خوبان

۳. زیارت اهل قبور:

زُورُوا الْقُبُورَ فَإِنَّهَا تَذَكِّرُكُمْ بِالْآخِرَةِ (شفاء السقام، ص ۱۰۷)

۴. توجیه گناه:

الَّذِينَ ضَلَّ سَعِيَّهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ يَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ يُحْسِنُونَ صُنْعًا (كهف/۱۰۴)

۵. زینت دادن گناه:

قَالَ رَبِّ بِمَا أَغْوَيْتَنِي لَأُزَيِّنَنَّ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَلَا أُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ (حجر/۳۹)

قَالَ فَبِمَا أَغْوَيْتَنِي لَأَقْعُدَنَّ لَهُمْ صِرَاطَكَ الْمُسْتَقِيمَ ثُمَّ لَاتِيَنَّهُمْ مِّنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ (رو به رو) وَمِنْ خَلْفِهِمْ (پشت سر) وَعَنْ أَيْمَانِهِمْ (سمت راست) وَعَنْ شَمَائِلِهِمْ (سمت چپ) وَلَا تَجِدُ أَكْثَرَهُمْ شَاكِرِينَ (نتیجه) (اعراف/۱۶ و ۱۷)

ورود شیطان از چهار جهت به چه معناست؟

امام باقر (علیه السلام) پاسخ این پرسش را بیان نمودند. حضرت فرمود:

۱. ورود ابلیس بر انسان از پیش رو بدین شکل است که امر آخرت را برای انسان ساده و سبک جلوه می دهد.

۲. از پشت سر به این است که ثروت اندوزی و بخل و توجه به اولاد و وارث را تلقین می کند.

۳. از سمت راست با ایجاد شبهه، دین را متزلزل و تباه می سازد.

۴. از طرف چپ، لذات و شهوات (دنیا طلبی) و منکرات را غالب می کند. (تفسیر برهان)

۶. عَجَب (خودپسندی):

بیماری خطرناک مؤمنین از نظر قرآن کریم و روایت:

يَعِدُّهُمْ وَيَمْنِيهِمْ وَمَا يَعِدُّهُمْ الشَّيْطَانُ إِلَّا غُرُورًا (إسراء/۶۴)

امام سجاد (علیه السلام) نیز می فرماید: خداوند، اعمال ما را با عجب نابود مگردان.

۷. آمال و آرزوها:

این آیه به کدام یک از راهکارهای ورود شیطان اشاره دارد؟

يَعِدُّهُمْ وَيَمْنِيهِمْ وَمَا يَعِدُّهُمْ الشَّيْطَانُ إِلَّا غُرُورًا (نساء/۱۲۰)

پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم) فرموده است از دو خصلت بر شما می ترسم:

اتباع الهوی و طول الامل، فاما اتباع الهوی فانه يعدل عن الحق، اما طول الامل فانه يحجب الدنيا (المحجّة

البيضاء، جلد ۸، صفحه ۲۴۵).

۸. ایجاد اختلاف

أَنْ نَزَعَ الشَّيْطَانُ بَيْنِي وَبَيْنَ إِخْوَتِي (يوسف/۱۰۰)

إِنَّ الشَّيْطَانَ يَنْزَعُ بَيْنَهُمْ... (إسراء/۵۳)

پیشنهاد مقاله نویسی:

مقاله با ۳/۵ نمره تشویقی:

علل بی رغبتی جوانان به مظاهر دینی

جلسه جبرانی ۸ خرداد ۱۳۹۵

شنبه، ۸ خرداد ۱۳۹۵

۰۶:۳۸ ب.ظ

راهکارهای کنترل چشم

۱. غیرت و ورزی در مردان و حیاء در زنان
۲. محافظت جدی و متقابل زن و شوهر در حفظ عفاف یکدیگر
۳. اجتناب از مال حرام
۴. پرهیز از همنشین بد (مجازی یا حقیقی)

آداب ورود به جایگاه والدین:

در آیات ۵۸ و ۵۹ سوره نور این آداب بیان شده است:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِيَسْتَأْذِنَكُمْ الَّذِينَ مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ وَالَّذِينَ لَمْ يَبْلُغُوا الْحُلُمَ مِنْكُمْ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ مِنْ قَبْلِ صَلَاةِ الْفَجْرِ وَحِينَ تَضَعُونَ ثِيَابَكُمْ مِنَ الظَّهْرِ وَمِنْ بَعْدِ صَلَاةِ الْعِشَاءِ ثَلَاثُ عَوْرَاتٍ لَكُمْ لَيْسَ عَلَيْكُمْ وَلَا عَلَيْهِمْ جُنَاحٌ بَعْدَهُنَّ طَوَافُونَ عَلَيْكُمْ بَعْضُكُمْ عَلَى بَعْضٍ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ، «وَإِذَا بَلَغَ الْأَطْفَالُ مِنْكُمُ الْحُلُمَ فَلْيَسْتَأْذِنُوا كَمَا اسْتَأْذَنَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ

اجازه ورود برای ۳ مورد:

۱. قبل از نماز صبح
۲. در نیم روز، زمانی که لباس راحت می پوشند
۳. بعد از نماز عشاء

سه دیدگاه در مورد اختلاط زن و مرد:

۱. افراطی (خیلی بسته) {سخت گیرانه}:

اجازه اختلاط به هیچ وجه به زن داده نمی شود.

نقد:

- برخی از روایات را با تفسیر خاص و جهت گیری بیان می کنند. نمونه نقض این دیدگاه، خواندن خطبه فدکیه توسط حضرت زهرا (سلام الله علیها) است.
  - اجازه فقها در معاشرت و مصاحبت در حد سلام و احوال پرسی
  - شرکت در نماز جمعه:
  - روایت از پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله وسلم):
- قَدْ أُذِنَ أَنْ تَخْرُجْنَ فِي حَاجَتِكُنَّ
- به شماها اجازه داده شده که برای نیازتان بیرون بروید. (صحیح بخاری، کتاب التفسیر، ج ۱، ص ۱۵۰؛ صحیح مسلم، کتاب السلام، باب اباحه خروج النساء لقضاء الحاجة، ج ۱۴، ص ۳۷۵، حدیث شماره ۵۶۳۲؛ الطبقات، ج ۸، ص ۱۲۵؛ مسند، ج ۶، ص ۵۶).
- شهید مطهری معتقد است میتوان احادیث رفع حضور زن در اجتماع را حمل بر توصیه اخلاقی کرد.

۲. تفریطی (باز و آزاد) {سهل گیرانه}:

نظر فروید: محرومیت و محدودیت در دیدگاه زن و مرد موجب برانگیختن حساسیت و التهاب و اشتیاق می شود. به تعبیری مذهبیون می گویند که الإنسان حریص علی ما منع. (هرچند منشأ روایی آن مورد تردید است)

نقد:

- با آیات و روایات ناسازگار است. مثلاً حضرت زهرا (سلام الله علیها) می فرماید: بهترین چیز برای زنان آن است که نه نامحرمی را ببینند و نه نامحرمی آنان را ببیند. (احقاق الحق: ج ۲۵، ص ۳۵۰، اعیان الشیعه: ج ۱، ص ۳۲۲)
- لزوم حجاب و حیاء در آیات و روایات
- ترویج و خودآرایی

- غربی‌ها نسخه غلط خود را برای ما می‌پیچند. میل جنسی مثل میل به خواب و خوراک نیست. تنها راه ارضای غریزه جنسی آزاد گذاشتن آن نیست بلکه نتیجه این آزاد گذاشتنش، تسلیم شدن در برابر آن است و انسان را دیوانه می‌کند.
- در عصر ارتباطات هم می‌توان مرزبندی داشت و لازم نیست تمامی مرزها برداشته شود.

○ اعتدالیون:

نگاه شهید مطهری این است که احادیثی داریم که به منع حضور زن در جامعه حکم می‌کند ولی ما آن را به توصیه اخلاقی حمل می‌کنیم. اگر جایی مجبور شدیم که زن و مرد اختلاط داشته باشند مثلاً استاد مرد برای زنان بیاوریم، باید حدود را رعایت کرد.

اختلاط زن و مرد (محرم و نامحرم): ریشه بسیاری از مفساد (زنا، لواط، چشم‌آلوده،...)

وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا (بقره/۱۴۳)

تَلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَعْتَدُوهَا (بقره/۲۲۹)

لَا تُقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ (حجرات/۱)

پیامبر اکرم (صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم):

باعدوا بین أنفاس الرجال والنساء فإنه إذا كانت المعاینه و اللقاء كان الداء الذي لا دواء له. (مستدرک، ج ۱۴، ص ۲۶۴)

بین زنان و مردان خود فاصله بیندازید اگر همواره زن و مرد یکدیگر را ببینند، دردی به جانشان می‌افتد که دوايي ندارد.

وَمَنْ صَافَحَ امْرَأَةً حَرَامًا جَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَغْلُوبًا ثُمَّ يُؤْمَرُ بِهِ إِلَى النَّارِ (شیخ صدوق، ثواب الاعمال و عقاب الاعمال، ص ۲۸۳)

کسی که با زن نامحرمی دست دهد، در روز قیامت در حالی که به زنجیر کشیده شده است محشور می‌شود و سپس فرمان می‌رسد که او را راهی دوزخ سازند.

آیات ۲۴ تا ۲۶ سوره قصص:

فَسَقَى لَهُمَا ثُمَّ تَوَلَّى إِلَى الظِّلِّ فَقَالَ رَبِّ إِنِّي لِمَا أَنْزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ*فَجَاءَتْهُ إِحْدَاهُمَا تَمْشِي عَلَى اسْتِحْيَاءٍ قَالَتْ إِنَّ أَبِي يَدْعُوكَ لِيَجْزِيَكَ أَجْرَ مَا سَقَيْتَ لَنَا فَلَمَّا جَاءَهُ وَقَصَّ عَلَيْهِ الْقَصَصَ قَالَ لَا تَخَفْ نَجَوْتَ مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ*قَالَتْ إِحْدَاهُمَا يَا أَبَتِ اسْتَأْجِرْهُ إِنَّ خَيْرَ مَنِ اسْتَأْجَرْتَ الْقَوِيُّ الْأَمِينُ

نکات برداشت شده آیات فوق:

۱. تکیه بر حجاب و عفاف و در گفتگوی دختران شعیب با موسی (علیه السلام)
۲. به حداقل گفتگو اکتفا کردن
۳. رعایت حیا در پوشش و راه رفتن
۴. کنترل چشم و شهوت با ترفند حضرت موسی

آفات اختلاط زن و مرد

۱. اختلاط با جنس مخالف: شما را از گفتگوی با خانم ها برحذر می دارم زیرا مردی وجود ندارد که با زنی صحبت کند الا اینکه در درونش رغبتی به او پیدا کند.
  ۲. نزول بلا و انحراف دل:
- عباد الله! اعلّموا... محادثة النساء تدعو الى البلاء و بزيع القلوب و الرّمق لهنّ يخطف نور ابصار القلوب و لمح العيون مصائد الشيطان (بحار الانوار ج ۷۴ ص ۲۹۱)
- ای بندگان خدا! بدانید که... گفتگو و اختلاط مردان با زنان نامحرم سبب نزول بلا و بدبختی خواهد شد، و دل ها را منحرف می سازد، و پیوسته به زنان چشم دوختن نور چشم دل را خاموش می گرداند، و همچنین با گوشه چشم به نامحرم نگاه کردن از حيله و دام های شیطان است.
- صدای زنان نباید این دو ویژگی را داشته باشد:

۱. باریک نشده باشد
۲. به قصد لذت نباشد.

آسیب‌های ارتباطات آزاد

آسیب‌های فردی:

۱. انحرافات جنسی و اخلاقی: بَلْ يُرِيدُ الْإِنْسَانُ لِيَفْجُرَ أَمَامَهُ (قیامت/۵)
۲. شکل‌گیری عشق‌های مجازی: عشق‌های مجازی، افسردگی، اضطراب، پرخاشگری و... را به همراه دارد.

آسیب‌های خانوادگی:

- ازدواج‌های ناموفق
- فروپاشی نهاد خانواده
- کاهش لذت جنسی

جلسه آخر ۱۲ خرداد ۱۳۹۵

چهارشنبه، ۱۲ خرداد ۱۳۹۵

۰۹:۱۸ ق.ظ

آسیب‌های ارتباطات آزاد**۱. ازدواج‌های ناموفق:**

ازدواج‌های ناموفق را به دنبال دارد زیرا دوستی پسر و دختر غالباً بر اساس جاذبه‌های ظاهری شکل می‌گیرد و سنخیت‌هایی که قبلاً به آن اشاره شد، لحاظ نمی‌گردد و از سوی دیگر ارتباط عاطفی آن دو باعث وابستگی طرفین می‌شود و نقص‌هایشان دیده نمی‌شود. امروزه ازدواج سفید (بدون عقد) رو به گسترش است.

۲. فروپاشی نهاد خانواده

رواج دوستی بین دختر و پسر باعث می‌شود که جوانان کمتر به فکر ازدواج باشند و با یک هزینه بسیار مختصر گزینه جنسی خود را ارضا کنند. از طرفی ازدواج‌های صحیح با اینگونه روابط کم‌کم متلاشی می‌شود و موجب زوال تدریجی موقعیت خانواده در سطح کلان و بروز تنش و اختلاف، سوء معاشرت، خیانت، طلاق و... می‌شود.

۳. کاهش لذت جنسی

ارتباطات آزاد، استمرارش به مرور لذت جنسی واقعی را کاهش می‌دهد. هنگامی که مردان، زنان زیبا را می‌بینند، همسر مورد علاقه‌شان را با جذابیت کمتری مورد ارزیابی قرار می‌دهند. پیامبر نیز اشاره دارند که خودت را به زنا آلوده نکن، زیرا خداوند لذت

۴. آسیب‌های اجتماعی

خشونت‌های جنسی بر ضد زنان، افزایش روابط نامشروع، افزایش غیرقابل کنترل سقط جنین، گسترش بیماری‌های مقاربتی ایدز، روسپی‌گری

إِنَّ الَّذِينَ يُحِبُّونَ أَنْ تَشِيعَ الْفَاحِشَةُ فِي الَّذِينَ ءَامَنُوا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ (نور/۱۹)

نمونه سؤالات امتحانی

- آیات زیر دلالت بر کدام یک از انواع اخلاق دارد؟
والذین هم لركاه فاعلون (اخلاق اجتماعی)
الذین فی صلاتهم خاشعون (بندگی)
و الذینهم لفروجهم حافظون (اخلاق بندگی و اجتماعی)
یا ایهاالذین امنوا اعبداالله (بندگی)
هو الذی أنزل من السماء ماء (زیست محیطی)
- پنج نوع سنخیت در ازدواج را نام ببرید.
  ۱. اعتقادی
  ۲. فرهنگی
  ۳. اقتصادی
  ۴. سیاسی
  ۵. تحصیلات
  ۶. خانوادگی
  ۷. ...
- سه رکن مهم خانواده چیست؟ نام برده و توضیح دهید.
  ۱. محبت متقابل
    - محبت قلبی
    - محبت زبانی
    - محبت رفتاری
  ۲. اعتماد متقابل
  ۳. احترام متقابل

• دلایل اشتغال بانوان در خارج از منزل چه چیزهایی می تواند باشد؟ کدامیک از آنها دلایل موجهی است؟

۱. * ضرورت مالی
۲. * ضرورت شغلی
۳. پرستیژ اجتماعی
۴. استقلال مالی
۵. احساس پوچی کردن

• چهار نوع زوجین در قرآن نام ببرید و از بین آنها به یک آیه اشاره کنید.

• نمونه مرد خوب، زن خوب:

امیرالمؤمنین و حضرت زهرا (سلام الله علیهما)

«مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ» (الرحمن/۱۹)

• نمونه مرد خوب، زن بد:

نوح و لوط و زنانشان

«ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِلَّذِينَ كَفَرُوا امْرَأةً نُوحٍ وَامْرَأةً لُوطٍ» (تحریم/۲۶۱)

۳. نمونه مرد بد، زن خوب:

فرعون و آسیه

«و ضرب الله مثلا للاتی آمن امراه فرعون» (تحریم/۱۱)

۴. نمونه مرد بد، زن بد:

ابولهب و زنش

«تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ... وَامْرَأَتُهُ حَمَّالَةَ الْحَطَبِ» (مسد/۱ و ۴)

• عوامل توقعات بی جا را نام برده و یک مورد را توضیح دهید.

تحریک و دو به هم زنی:

القا و تلقین اطرافیان و فضا سازی آن‌ها بسیار مؤثر است. اطرافیان با کلماتشان زن یا شوهر را متوقع بار می آورند.

وعده‌های قبل از ازدواج:

صادقانه صحبت کنیم مثلاً اگر پدر تزریقاتچی است نگوئیم پزشک است. باید حتماً صحبت کنیم و طرف مقابل را به خوبی بشناسیم. صادقانه درآمد و وضعیت خود را بگوئیم و تا جایی که می توانیم قول به کسی ندهیم.

عدم آشنایی با مشکلات یکدیگر:

مثال: زن اهل تفریح است و مرد اهل تحقیق است. مرد همواره ذهنی مشغول درس و تحقیق دارد و زن همواره به دنبال تفریح و بیرون رفتن باشد و گلایه کند که چرا شوهر من به من توجه نمی کند؟ راهکار: با یکدیگر حرف بزنند، مرد و زن از مواضع خود کوتاه بیایند. مرد ساعات بیشتری را به خانواده اختصاص دهد و زن توقعات خود را پایین بیاورد.

آزمایش و اختبار:

مرد و زن همدیگر را امتحان کنند. طرف مقابل من برای من چقدر به من اهمیت می دهد و من را دوست دارد (توقع اختباری) آیا مرد حاضر است زن را به مسافرت ببرد یا چیزی برای او بخرد؟

عدم درک و اطمینان به هم

خودخواهی

خستگی مفرط ناشی از کار

بی توجهی به آینده و عدم مسئولیت پذیری

مثال: حقوق خود را سر ماه تمام نکنید و با تدبیر در طول ماه خرج کنید. به آینده توجه کنید و پول پس انداز کنید و سعی کنید از خانواده مستقل باشید و از آنها تقاضا نکنید. حتی شده با نان خشک زندگی کنید ولی نگذارید دیگران بفهمند.

- توقعات بیجا چه خطراتی را به دنبال دارد؟ (۴ مورد فقط نام ببرید و یک مورد را توضیح دهید)
نارضایتی از خدا و انبیاء:

تسلیم خدا نیست و بی تدبیری خود را به خدا نسبت می دهد. امام حسین به سختی های دنیا راضی بود، چرا ما اینگونه نیستیم؟
غم و اندوه دائمی:

کاراکتر من میدونستم در کارتون گالیور نمونه بارز اینگونه افراد است. حسرت اتومبیل مدل بالای دیگران را خوردن و ندیدن نعمت هایی که داریم. نباید خود را با دیگران مقایسه کنیم. طبق احادیث باید در مسائل مالی، خود را با پایین دست و در مسائل معنوی، خود را با بالادست مقایسه کنید.
تحقیر نعمت:

چرا نعمت خدا را تحقیر می کنید؟ مثلاً این نان قابل شما را ندارد! این زنه که تو گرفتی؟! فلانی آدمه؟! نعمت های خدا را نمی توانید بشمارید مثلاً همین نعمت سلامتی
حسادت:

حسادت ۱۰ قسم است که ۹ قسم آن مال علماست و در یک قسم دیگر نیز علما سهم دارند.
تحریک سلیقه:

مثلاً تحریک دیگران برای عوض کردن پرده های اتاق چون با فرش ست نیست. اکثر دعوای خانوادگی بچه بازی است.

انحرافات جنسی:

کسی نیاز به ازدواج دارد ولی به گونه ای وانمود می کند، که نیازی ندارد. یا نیاز جنسی دارد یا ندارد؟ کسی که نیاز ندارد که مریض است. اگر نیاز دارد یا مشروع برطرف می کند یا غیر مشروع. غیر مشروع که از نظر دینی و عقلی قابل قبول نیست (استمناء - انحراف جنسی - ارتباط ضربدری - همجنس بازی) و اگر نمی توانی زن بگیری باید استعفاف داشته باشی.

تأخیر در ازدواج:

عدم اعتماد راسخ به وعده‌های الهی، از عوامل اصلی است که مانع ازدواج به هنگام است. «یغنهم الله من فضله»

• سه راهکار برای مقابله با توقعات بیجا را بیان کنید.

۱. نگاه به بالادستی در مسائل معنوی و نگاه به پایین دستی در مسائل مادی:

اگر خودمان نماز شب نمی‌خوانیم، باید به کسانی برسیم که می‌خوانند و برای آن تلاش کنیم.

۲. یادآوری از گذشته خود:

به خودمان تذکر بدهیم که چه بودیم و کجا هستیم... ألم یجدک یتیما فأوی

۳. رفاه انسان‌ها سبب قرب نیست.

اگر ترس از این نبود که مردم به خداوند کافر بشوند، هرچه مردم کفرشان بیشتر می‌شد، از متاع دنیا بیشتر به آنان می‌دادیم.

• از لغزشگاه‌های زندگی، مقایسه همسر با دیگران چه آفاتی می‌تواند داشته باشد؟

افسردگی همسر

سرد شدن روابط

ایجاد نارضایتی

بی‌میلی و بی‌رغبتی به همسر

بروز اختلافات و مشکلات خانوادگی

• قهر کردن زوجین با یکدیگر چه آفاتی دارد؟

۱. قهر کردن مرد، وزانت او را از بین می‌برد

۲. مهر و محبت را از بین می‌برد

۳. کانون خانواده لطمه می خورد
۴. تأثیر منفی بر فرزندان و اطرافیان دارد
۵. قهرهای مکرر، زمینه ساز طلاق می شود

• عوامل خرافه را نام برده و به یک آیه به دلخواه اشاره کنید.

۱- اهل ظن و گمان بودن

وَقَالُوا هَذِهِ أَنْعَامٌ وَحَرْتٌ حَجْرٌ لَا يَطْعَمُهَا إِلَّا مَنْ نَشَاءُ بَزَعْمِهِمْ وَأَنْعَامٌ حُرِّمَتْ ظُهُورُهَا وَأَنْعَامٌ لَا يَذْكُرُونَ اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهَا افْتِرَاءً عَلَيْهِ سَيَجْزِيهِمْ بِمَا كَانُوا يَفْتَرُونَ (انعام/۱۳۸)

وَمَا يَتَّبِعْ أَكْثَرُهُمْ إِلَّا ظَنًّا إِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِي مِنَ الْحَقِّ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ (يونس/۳۶)

۲- اهل جهل و نادانی بودن

۳- تقلیدهای کورکورانه کردن

وَإِذَا قِيلَ لَهُم اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا أَلْفَيْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أَوَّلُوهُمْ لَآيَعْقِلُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ (۱۷۰/بقره)

۴- باورداشتن به مطالبی که بدون برهان عقلی است

إِنَّ هِيَ إِلَّا أَسْمَاءٌ سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ وَآبَاؤُكُمْ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَ مَا تَهْوَى الْأَنْفُسُ وَ لَقَدْ جَاءَهُمْ مِنْ رَبِّهِمُ الْهُدَى (نجم/۲۳)

• از نظر امیرالمؤمنین (علیه السلام) انسان جاهل چه ویژگی هایی دارد؟

۱. بیجا عصبانی می شوند
۲. سخنشان بی فایده است
۳. در جو زدگی بخشش می کنند.
۴. دوست را از دشمن تمییز نمی دهند.
۵. اسرار مردم را فاش می کند.
۶. به هرکسی اعتماد می کند.

• راهکارهای مقابله با خرافات؟

- ۵- تفکر و خردورزی
- ۶- دعا و ذکر
- ۷- دعوت از علما و نخبگان برای حذف خرافات
- ۸- دوری از تطیر و فال و تلقین بد
- ۹- مستندگویی
- ۱۰- توکل بر خدا

۱. چگونه زمینه شکاکیت را از بین ببریم؟

- دیر نیامدن همسر به خانه
- در جریان گذاشتن همسر
- مخفی کاری نکردن
- تعریف کردن کارهایی که در غیاب همسر صورت پذیرفته
- حفظ رابطه محبت آمیز
- صداقت داشتن

۲. چهار پیامد فحش و بد زبانی در دنیا را نام برده و به یک آیه یا روایت اشاره کنید.

- ۱- تحریک کردن دیگران به ناسزاگویی
وَلَا تَسُبُّوا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيَسُبُّوا اللَّهَ عَدْوًا بِغَيْرِ عِلْمٍ (انعام/۱۰۸)
- و آنهایی را که جز خدا می خوانند، دشنام دهید که آنان از روی دشمنی و به نادانی خدا را دشنام خواهند داد.
- ۲- ایجاد دشمنی
- ۳- ایجاد نفاق و دورویی
- ۴- کاهش برکت

۵- عدم استجابت دعا

۶- باعث فسق

۳. ۶ راهکار مقابله با فحش و ناسزاگویی را نام ببرید.

۱- مثبت اندیشی

۲- آموزش

۳- روش تغافل (خود را به ندیدن زدن)

۴- شخصیت دادن (من انتظار بیشتری از تو داشتم)

۵- سلب علاقه از دشنام دهنده (با محدود کردن یا تنبیه کردن)

۶- خویشتن داری

۷- سلب ناسزا گویی از دیگران (شما حق بد دهنی ندارید!)

- راهکارهای کنترل خشم بر اساس روایات و کلام بزرگان (۴مورد)
- نماد غرور ثروت، قدرت و تکبر را در قرآن بیان کنید.
- عوامل دروغ گویی چیست؟ (۴ مورد)
- راهکارهای اجتناب از دروغ را توضیح دهید (۴ مورد)
- روش های درمان دروغ گویی از دیدگاه روانشناسان:

جبران وعده های داده شده

ایجاد امنیت روانی

سؤال پیچ نکردن

تغییر الگوهای فرد

- با توجه به آیه ۱۶ و ۱۷ سوره مبارکه اعراف، منظور از هجمه ابلیس از چهار طرف به انسان چیست؟

- روبه‌رو: سبک جلوه دادن امر آخرت

- پشت سر: ثروت اندوزی
- راست: ایجاد شبهه
- چپ: غالب کردن لذات و شهوات (دنیاطلبی)

• با توجه به آیه لا تتبع خطوات الشيطان، ۵ خطوه شیطانی را فقط ذکر کنید و به یک آیه اشاره کنید.

ایجاد کینه

غفلت از خدا

توجیه گناه (و یحسبون أنهم یحسنون صنعا)

زینت دادن گناه

آمال و آرزوها

• ۳ عامل عیب جویی را نام برده و یک مورد آن را توضیح دهید.

حسادت:

غالباً این صفت رذیله، در علما یعنی علما در معرض این صفت بیش از دیگرانند و به واسطه عیب

جویی از دیگران شخص حسود به نوعی تشفی خاطر پیدا می کند

إن الذین یحبون أن تشیع الفاحشه فی الذین آمنوا لهم عذاب ألیم فی الدنیا و الآخره

تنگ نظری

محیط پرورش و آموزش

• هر مومن، در طول شبانه روز، چهار وظیفه اساسی دارد، آنها را نام برده و توضیح دهید.

مشارطه: انسان با خودش شرط کند

مراقبه: مواظب باشد گناه نکند

محاسبه: از نفس حساب بکشد

معاتبه: مفس را بخاطر گناهی که کرده، عتاب و سرزنش کند.

- به دو تعبیر روایی از خود ارضایی اشاره کنید.
  - الناکح نفسه
  - الناکح بذکره
- منظور از فمن ابتغاء وراء ذلك فاولئك هم العادون چیست؟
  - زنا، لواط، مساحقه، خودارضایی
- ضررهای معنوی خودارضایی را نام ببرید. (۴ مورد)
  ۲. دوری انسان از خداوند
  ۳. گوشه گیری، یأس و کدورت روانی
  ۴. رکود فکری، اختلال، ضعف حافظه و کاهش اراده
  ۷. خستگی و فرسودگی دستگاه اعصاب
  ۸. زودرنجی و حساس بودن
- ضررهای جسمی خودارضایی را نام ببرید. (۴ مورد)
  ۱. ارتعاش جسمی
  ۲. گودی و کبودی زیر چشم
  ۳. ضعف عمومی بدن
  ۴. پیری زودرس
  ۵. بدبینی و نوعی اضطراب و افسردگی
  ۶. از بین رفتن طراوت و زیبایی انسان
  ۷. ریزش موهای سر
  ۸. و...

- درمان خودارضایی یا راهکارهای اجتناب از خودارضایی؟

ورزش

پر کردن اوقات فراغت

نپوشیدن لباس های تنگ و...

با خستگی وارد رخت خواب شدن

- روانشناسان، خود ارضایی را محصول چه چیزی می دانند؟ تنهایی

- عوامل خود ارضایی به چند دسته تقسیم می شود؟ (هر کدام از این موارد می تواند یک سوال باشد)

عوامل زیستی

عوامل مکانیکی تحریک

عوامل عاطفی

عوامل روانی

عوامل اجتماعی

- عوامل چشم چرانی را نام ببرید (۴ الی ۵ مورد)

تقلید از غرب

جهل و آگاهی از حکمت حجاب

الگوگیری غلط از محیط اطراف

ضعف در اولیای فرهنگی

کم شدن حیا در جامعه

تبلیغات سوء و زیاد

خودآرایی غیرمنطقی

لجبازی

قبح شکنی

- دو عامل مهم چشم چرانی را از منظر قرآن و روان‌شناسی نام ببرید.

محرومیت جنسی

خودآرایی و خودنمایی بانوان

قل للمؤمنین یغضوا الأبصارهم و ..

وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ یَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَیَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا یُبْدِينَ زینتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا (نور/۳۱)

- راهکاری های کنترل چشم چیست؟

فرهنگ سازی از راه مفهوم حقیقی زیبایی و مدل های منطقی

راهکارهای تشویقی برای حجاب و حیا و قول لین در تذکر

توجه به توحید و ریشه های تربیت، جداسازی دختران و پسران

بستن راه های نفوذ دشمن (نظارت خانواده و حاکمیت)

اجتناب از مال حرام

پرهیز از همنشین بد

- نتایج و فواید کنترل چشم از منظر آموزه های دینی و روایات را نام ببرید (۴ مورد)

دیدن شگفتی ها (پیامبر فرمود که چشم هایتان را از نامحرم بپوشانید تا عجایب و شگفتی ها را ببینید)

راحتی قلب

نیک خوئی

پاداش الهی

چشیدن شیرینی ایمان

بروز صفت شجاعت

احادیث:

پیامبر اکرم (صلی الله علیه وآله وسلم):

الْنَّظْرُ سَهْمٌ مَسْمُومٌ مِنْ سِهَامِ ابْلِيسَ فَمَنْ تَرَكَهَا خَوْفًا مِنْ اللَّهِ أَعْطَاهُ اللَّهُ اِيْمَانًا يَجِدُ حَلَاوَتَهُ فِي قَلْبِهِ (بحار الانوار، ج ۱۰۱، ص ۳۸).

نگاه (به نامحرم) تیر زهرآلودی از تیرهای شیطان است و هر کس آن را از ترس خدا ترک کند، خداوند چنان ایمانی به او عطا کند که شیرینی اش را در دل خویش احساس کند.

امام صادق (علیه السلام) فرمودند:

أَوَّلُ النَّظْرِ لَكَ وَ الثَّانِيَةُ عَلَيْكَ وَ لَا لَكَ وَ الثَّلَاثَةُ فِيهَا الْهَلَاكُ (من لا يحضره الفقيه، ج ۳، ص ۴۷۴)
نگاه اول [ناخودآگاه به نامحرم] برای تو [حلال] است و نگاه دوم ممنوع است و حرام و نگاه سوم، هلاکت بار است.

• عوامل بازدارنده و نگهدارنده برای پاکی چشم از منظر روایات را نام ببرید.

رعایت پوشش اسلامی

حفظ حریم عفاف

ممنوعیت اختلاط زن و مرد

نهادینه شدن غیرت و حیا در جامعه

پرهیز از همنشین بد

دوری از محیط فاسد

ترک استفاده از مال حرام

• با توجه به آیه ۵۸ و ۵۹ سوره مبارکه نور، در سه وقت باید فرزندان از والدینشان اجازه بگیرند،

آنها کدام اند؟

قبل از نماز صبح

نیمروز

بعد از نماز عشاء

- ۳ دیدگاه درباره اختلاط زن و مرد را بیان کرده و نقد کنید. (هر کدام نیز می توانند مورد سوال باشند)

اعتدال گرایی

افراط گرایی

تفریط گرایی

- آفات اختلاط طبق روایات:

رغبت به جنس مخالف

نزول بلا و انحراف قلوب

- آسیب های اختلاط و ارتباط آزاد:

آسیب های فردی:

• انحرافات جنسی و اخلاقی: بل یرد الإنسان لیفجر أمامه

• شکل گیری عشق های مجازی

• افسردگی

• اضطراب

• پرخاشگری

- آسیب های خانوادگی:

• ازدواج ها ناموفق

- فروپاشی نهادهای خانواده
- کاهش لذت جنسی

آسیب های اجتماعی:

- خشونت های جنسی ضد زنان
- افزایش روابط نامشروع
- افزایش سقط جنین
- گسترش بیماری های مقاربتی

بحث ادب

۳ معنای لغوی ادب:

۱. حسن خلق
۲. تربیت
۳. روش رفتاری

• انواع ادب

ادب نسبت به خدا
ادب نسبت به انبیا و ائمه
ادب نسبت به خلق:

- والدین
- همسایه
- فرزند

- همشهری
- طبیعت
- حیوانات

• ادب نسبت به خدا:

خداوند را با احترام یاد کردن
دست بی وضو نزدن به نام خدا
مراقب اسماء جلاله بودن که زیر دست و پا نباشد و...

• ادب نسبت به پیامبر و ائمه

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ (حجرات/۲)
وَلَا تَسُبُّوا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيَسُبُّوا اللَّهَ عَدْوًا بِغَيْرِ عِلْمٍ كَذَلِكَ زَيْنًا لِكُلِّ أُمَّةٍ عَمَلُهُمْ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ
مَرْجِعُهُمْ فَيُنَبِّئُهُم بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ (انعام/۱۰۸)

• ادب نسبت به والدین

۸۰ وظیفه فرزندان بر والدین طبق روایات که ۴۰ وظیفه در دنیا و ۴۰ وظیفه در آخرت
پدر و مادر را رها نکنید و به آنان رسیدگی کنید.
منظور از آیه و بالوالدین احسانا چیست؟
۴ نوع والدین داریم:

۱. والدین نسبی: والدین حقیقی
۲. والدین سببی: پدر و مادر همسرمان
۳. والدین اعتقادی: انا و علی ابوا هذا الأمة
۴. والدین تعلیمی: معلمین، اساتید و هر کسی که چیزی به ما بیاموزد.

• ادب انبیا نسبت به خدا:

ادب حضرت ایوب نسبت به خدا: اُنِّي مَسْنِي الضُّرِّ وَ اَنْتَ اَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ (انبیا/۸۳)
 هیچگاه به خداوند نفرمودند که تو بلا فرستادی و نفرمود که خدایا به من رحم کن بلکه فرمود که تو ارحم الراحمینی.

• سیره پیامبر در رابطه با ادب به مردم چه بود؟

يُسَلِّمُ الصَّغِيرَ عَلَى الْكَبِيرِ (کنزالأعمال / ۲۵۳۲۱)

لا عِيَابًا و لا فحاشا و لا مداحا

*پیامبر به صغیر و کبیر سلام می کردند عیب جو و فحاش و چاپلوس نبود.

• ادب ظاهری و باطنی نسبت به قرآن را نام ببرید.

ادب ظاهری:

○ مسواک زدن

○ وضو گرفتن

○ رو به قبله نشستن

○ استعاذه

ادب باطنی:

○ با حزن و اندوه تلاوت کردن

امام صادق (علیه السلام) می فرماید: قاری قرآن نیازمند سه چیز است: «دلی خاشع، بدنی فارغ و مکانی

خلوت» و چون دل او برای خدا خاشع گردید شیطان رجیم از او گریزان خواهد شد. (تفسیر

نورالتقلین، ج ۳، ص. ۸۵)

○ تدبر در قرآن: افلا یتدبرون القرآن (محمد/۲۴)

○ یادآوری عظمت کلام الهی

○ تأثیرپذیری دل

○ حضور قلب

• عوامل تأدیب قلب در روایات ۲ چیز است:

۱. خشیت نسبت به خداوند: ترس از عقاب است و خشیت از عظمت خداوند خدا به حضرت عیسی (علیه السلام) فرمود: «أَدَبَ قَلْبَكَ بِالْخَشْيَةِ» (تحف العقول، ص ۵۰۰) قال امیر المؤمنین علی (علیه السلام):

عظم الخالق فی انفسهم فصغر ما دونه فی اعینهم (نهج البلاغه / خطبه ۱۹۳)

۲. التزام به نوافل (مستحبات):

علاوه بر انجام فرائض، مقید بودن به مستحبات، دلبستگی خاصی می آورد. قال امیر المؤمنین علی (علیه السلام):

إِنَّ لِلْقُلُوبِ إِقْبَالًَ وَإِدْبَاراً فَإِذَا أُقْبِلَتْ فَاحْمِلُوهَا عَلَى النَّوَافِلِ وَإِذَا أُدْبِرَتْ فَاقْتَصِرُوا بِهَا عَلَى الْفَرَائِضِ (نهج البلاغه / حکمت ۲۲)

دلها یک اقبال و یک ادباری دارند گاهی با نشاط به کار می پردازند و گاهی با بی میلی، هنگامی که نشاط دارند و متمایل هستند آنها را وادار به انجام نوافل کنید اما زمانی که بی میل هستند به همان نمازهای واجب اکتفا نمایند.

• ادب حضور در اماکن مقدسه:

فَاخْلَعْ نَعْلَيْكَ إِنَّكَ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طَوًى ﴿طه/۱۲﴾
با وضو و با پای راست وارد شدن

تهیه و تنظیم:

علیرضا مهدویان

با تشکر از سید محمدصادق داودی

• شما نیز می توانید، جزوات خود را برای ما بفرستید تا با نام خودتان، منتشر کنیم.

@ISUPOL91

ISUPOL91@Gmail.com

بازنشر شده در:

